

APIE KOMEDIJĄ IR MUS PAČIUS

"Aukso žąsies" filmo premjeros belaukiant

A. LANDSBERGIS

Komedija tebėra podukra ir lietuviškoj scenoj ir galvosenoj. Gal todėl, kad mūsų istorijoje tiek liūdėta, raudota — deja, nebe pagrindo. Mūsų literatūroje retai juokiamasi erdviai, taip kad stiklinės imtų barškėti kitame pasaulio gale. Kai lietuvis ima ieškoti dvasiai peno, jo ranka paprastai sustoja prie svarių tomų, kurių autoriai nesišypso. O komedija? Trumpam pasižmonėjimui, atsiprašanč. Ji visad — "tik" komedija, "tik" farsas.

Ar esame nesijuokianti tauta?

Priežodinių lietuvių dorybių sąrašas lėtas rimtumas stovi pirmose eilėse, tarp darbštumo ir kuklumo. Juokas, humoro gysla, judesio šmaikštybė dera tik čigonams, vengrams, italams, ar panašioms padaroms. Kiek lietuvių motinų, išleisdamos dukteris į šokių, perspėjo jas vengti linksmybų ir kalbių, o patarė sėdėti su rimtaisiais ir tyliaisiais. (Kai dukterys išteka ir pamato, jog jų vyrai rimti ir tylūs, nes jie neturi ko pasakyti, lietuvių dorybių sąrašas dėl to nepasikeičia — amžina tautos išmintis stovi aukščiau už prabėgančią patirtį.)

Komiškoji dvasia ir komedijos žanras ne tik lietuviuose laikomi prieangyje. Kiek muzikos kritikų atsisakė penketuku įvertinti Mozarto operas, nes jose tėra pora arijų minorine gaida. Istorikai gal atsektų tokio nusiteikimo užuomazgą į romėnų griežtą stiliaus padalijimą į "rimtąjį" ir "žemąjį" — "sermo gravis" ir "humilis". O "žemasai" stilius tebuvo tinkamas kvailiems žmogeliams ir mažiems įvykiams vaizduoti.

Tai anaipol nereikšmia, jog lietuvis per amžius vaikščiojo ištisusiu veidu. Kur bepanertum ranką mūsų tautosakon, saujoj visad liks keletas humoro karolielių. Mūsų liaudis jau seniai patyrė, kad sąmojus padeda pergyvent visokius negandus ir bėdas. Airiai, badavę ir kentę nemažiau už lietuvių, gal dar geriau jautė humoro gyvybinę galią ir juokėsi plačiau bei garsiau. Jų dramai ir poezijai tai labai išėjo į naudą. O jeigu komedijos žanras padeda žmogui ir tautai išgyvent, tai jau vis dėlto jis gana rimtas dalykas.

Šiame numery:

- Aš vienas tiek sveriu.
- Apie komedią ir mus pačius.
- Antano Mončio darbai Milane.
- 69 meno galerija Chicagoje.
- "Paskutinis išniekinimas".
- Prieš komunizmą nedrebanti rašytojo balsas.
- Kazio Bradūno eilėraščiai.
- Domingos Monteiro novelė.
- Dar apie absurdo teatrą.
- NEREM suvažiavimas ir paroda.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

O kaip su filmu ir farsu?

Tokios rimtos ir nerimtos mintys ateina, perskaičius Birutės Pūkelevičiūtės komedijos (farsas, pasakos, etc.) "Aukso žąsies" tekstą, jau nuskambėjusį scenoje ir gruodžio 4—5 Chicagoje, o paskui ir kitur, atgimstantį spalvoto filmo rūbe. Kad filmas sukels juoką, neabejojau. Taip pat tikėjosi, kad lietuvis žiūrovas sugebės įžiūrėti, kiek rimtybės ir meninio sugebėjimo reikalauja tokie dažnai atgalia ranka atmetami žodžiai, kaip "filmas" ir "farsas".

Į filmą mūsųose dažnai žiūrima kaip į hollywoodinių sapnų peryklą ar į grynai technišką amatą, nesiderinantį su menininko spontaniška natūra ir "dvasiniu" įkvėpimu. Išėina, lyg tarp aparatų ir instrumentų, mūzos tylėtų. Birutė Pūkelevičiūtė, rašiusi eiles, romanus plunksnakočiu bei mašinėle, neįsivaizdavo esminio skirtumo tarp tų visų menų ir "pusmenų". Jai filmas tėra skirtinga išraiškos priemonė. Pagrindinis skirtumas tėra tas, kad filmas reikalauja daugiau darbo ir vargo.

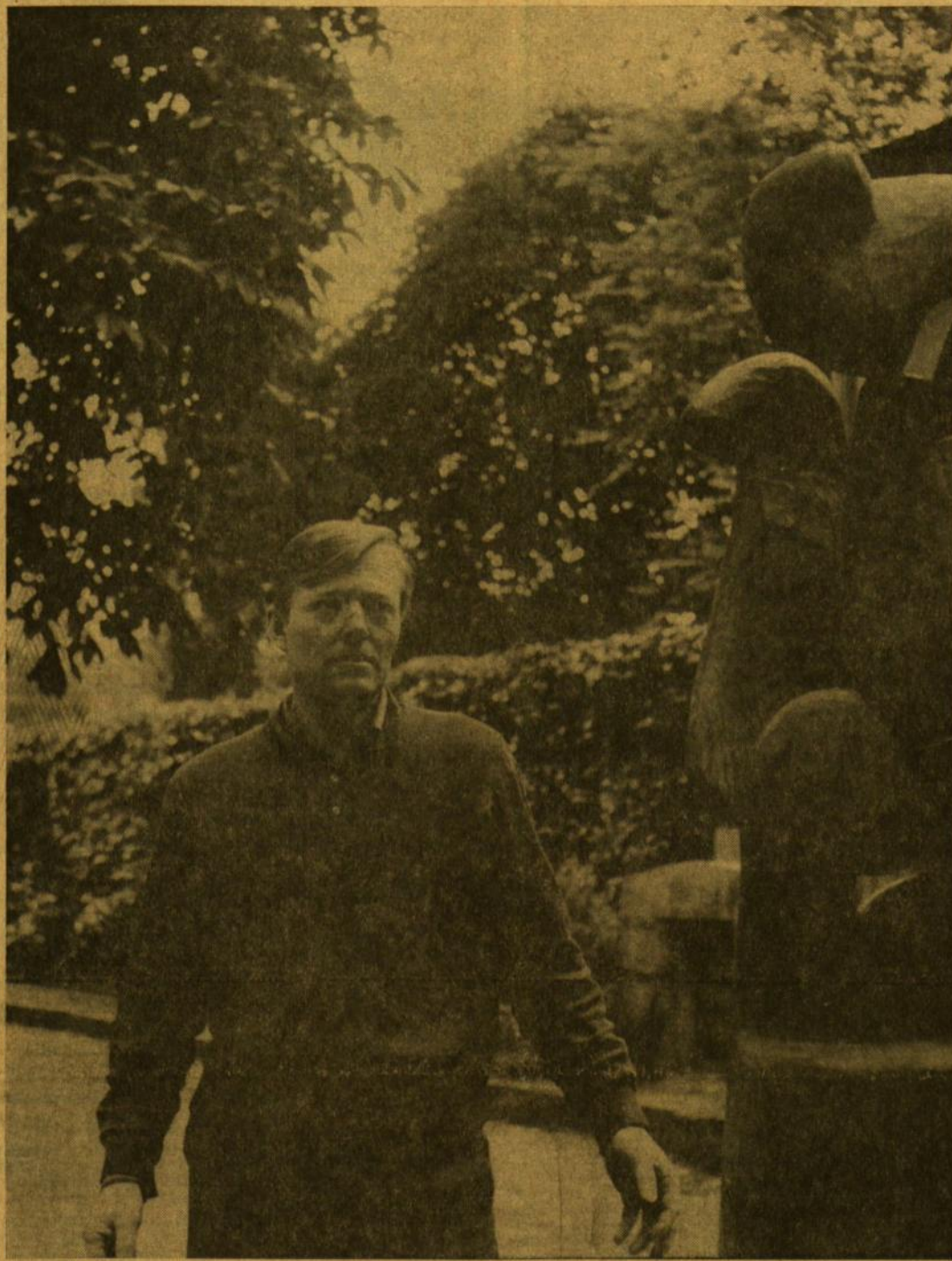
Panašiai ir su farsu. Šis žodis paprastai išsiskiria scenoje bėgiojančių, griūvančių ir po lovą lendančių žmogystų vaizdą. Tikrovėje gi sutverti geram farsui — suderinti pekišką, fejerverkišką tempą su matematiška precizija — reikia meistriškos rankos.

Stabtelėjimas prie "Aukso žąsies"

"Aukso žąsis" nėra gryno farsas pavyzdys. Jos tempas ne karštingas, bet puikiai burbuluojantis, kaip bejaukstančių pokalbis. Dialogas ir veiksmas išplaukia ne tik iš situacijos reikalavimų, bet dažnai ir iš poetinio vaizdo ar paskiro žodžio (pvz. "cibukas"). Kaip pasakoje, jauti, kad laiko apstu, tad ir prologe "sąmokslininkai" gali nuodugnai išsiverkti ir Fortunatui įmanoma prisiminti visą karalystės istoriją.

Imdamasi rašyti visą "Žąsies" dialogą eilėmis ir, negana to, trumpomis 7—8 skiemenų eilutėmis, Pūkelevičiūtė smarkiai rizikavo. Toksai gorsetas gerokai apriboja veikalo tinkle bei įvairumą ir lengvai gali nuslysti į tai, ką mes vadiname "dinguliukais", o anglosaksai "doggerel". Autorės garbei reikia pasakyti, jog ji gera daili sugebėjo išvengti tokių pavojų ir suteikti savo eilėms lengvumą ir menuetinio grakštumą.

Mūsų komedijoje dažniausi du variantai: kaimiškas buitinis "Schwank" ir miesčioniškas, glaudžiai susijęs su sentimentalija pjese. "Aukso žąsis" gi turi kelis klodus: dramatinę, lyrišką, interludą ir t. t. Tuo būdu, tai "negrina" komedija. Bet čia reikia pridurti, jog drama yra pats "negrinai". (Nukelta į 2 psl.)

Antanas Mončys prie savo skulptūros Milane (Italijoje) ten atidarytame parko muziejuje. Nuotrauka Gerard Cosnard

SKULPTŪRŲ MUZIEJUS PO ATVIRU DANGUMI

Antanas Mončys didžiausioje tarptautinėje parodoje Italijoje

A. LIUTKUS, Paryžius

Nuo 1965 m. rugsėjo 11 d. Milane, Museo d'Arte Moderna Legnano, vyksta pirma Tarptautinė skulptūros paroda. Tai yra toks pirmas Europoje muziejus, kur daugumas skulptūrų išstatyta gryname ore, parke tarp medžių, alėjų, takų, takelių. Visas tas plotas užima 40,000 kv. metrų. Šitokia aplinka todėl ir buvo pavadinta Parko - Muziejumi.

Užmojo inspiratorius ir muziejus

Steigėjas Enzo Pagani — energingas entuziastas, norįs sukurti didelį meno centrą, norįs, kad muziejus nebūtų apdulkęs, o galėtų įkvėpti ne tik artistus, bet ir sukelti didesnį visuomenės entuziazmą domėtis meno klausimais.

Sumanymo projektą ruošė 2 architektai: Pecagnini ir Bianchi. Muziejaus pastatose numatoma įrūsti atvažiuojantiems menininkams studijos, konferencijų salė, biblioteka, teatras, kinas ir bažnyčia.

Jau 7 metai, kai Pagani su aštuoniolika mūrinių mūrija įvairius pastatus. Parko vidury jau pastatytas romėniškas Vasaros teatras, kur bus vaidinami avangardiniai scenos veikaliai ir pildomi muzikos koncertai. Po teatru yra tunelis, kuriuo artistai išeina į sceną. Tame muziejuje regimi žino-

Vienas tarp septynių prancūzų

Atidarytosios parodos dalyviai buvo įjon angažuojami asmeniškai. Sukviesta 63 tautų skulptoriai. Iš Prancūzijos pakviesti aštuoni, kurių tarpe ir mūsiškis skulptorius Antanas Mončys, dirbęs ir gyvenęs Paryžiuje. Parodos rengėjų buvo pageidauta, kad kiekvienas kviečiamas jos dalyvis išstatytų tik po 1 ar 2 savo darbus. Todėl kiekvienas stengėsi duoti kuo geresnius ir didesnius pavyzdžius, kad jie neišnyktų parke ir nedingtų tarp gelių ir medžių. Antanas Mončys išstatė du didelius darbus: medžio skulptūrą, daugiau kaip 2 metrų aukščio, ir vieną granito skulptūrą. Žodžiu, visur dar-

bams parinkta tokia medžiaga, kad ji atlaikytų karštą Italijos saulę ir žiemos lietų.

Skulptūros prie fontanų ir gelių

Į parodos atidarymą buvo atvykę keliasdešimt meno kritikų, žurnalistų, Milano miesto ir valdžios atstovai, menininkai ir minia pakviestų svečių. Visi išsisklaidė po milžinišką parką, pilną vertingiausių skulptūrų. Prie fontanų, baseinų, gėlynų, jaunų žaliuojančių berželių visur randi pastatus, kurių sienos išpuoštos brangia mozaika. Kiek toliau Vasaros teatras, prieš kurį tarp medžių stovi sargyboje milžiniška, Andre Bloc sukurta, statula, dešinėje sieninė Lino Tinė skulptūra ir replioja Roberto Crippa "Personaggio", lyg geležinė jūros žvaigždė.

Neįprasta, bet žavinga

Skulptūros gamtoje sudaro savotiškai pakilią atmosferą. Niekieno nekludomas, vietomis tik medžiais sureguliuotas, natūralus apšvietimas, didelė ty-la ir visa kita atrodė neįprastu, bet žavingu dalyku. Italijos meno pasauly tai buvo tikra sensacija. Apie parodą entuziastiškai atsiliepė visi didieji Italijos laikraščiai ir radijo komentatoriai. Iki lapkričio mėnesio apie šį neeilinį meno įvykį jau pasirodė straipsniai 29 laikraščiuose bei žurnaluose.

Kertinė Parastė

AŠ VIENAS TIEK SVERIU

Truputį nelabai gerai mus informuodavo, tebesant Vokietijoje, svečiai iš Amerikos, teigdami, kad mūsų Amerikoje laukia tik juodas darbas. Pradžioje tuo tikėjome, tačiau pasirodo, kad daugelis iš to juodo darbo lengvai galėjo pasprukti, pasiruošę braižybai, technologijai, slaugymui ir begalei kitų sunkesnių ar ne taip sunkių specialybių, kurių mes galėjome išmokyti dar Vokietijoje, jei nebūtume buvę taip jau liūdnai nuteikti, kad šia-pus tiks tik tie, kurie turi stiprius raumenis. Ne veltui tada buvo humoristiniame laikraštyje išspausdinta karikatūra, kurioje raumeningas bernas giriasi, kad jis ant emigracijos svarstyklių vienas tiek sverias, kiek trys Biržiškos.

Tai buvo tiesa, bet tik dailinė. Šiandien mes matome, kad nėra raumenys Amerikoje svarbūs, nors jie branginami, bet svarbiau mokslas, ir tie, kurie Vokietijoje, arba pagaliau ir Amerikoje, mokėsi, tie daugiau sveria ir tai matome net labai akivaizdžiai. Raumenų pati Amerika turi ir juos stengiasi kaip nors sukultūrinti, nes šandien raumenys mažai bereikšia, kada viskas vis labiau tvarkoma mygtuko paspaudimu, gi reikia mokslo žinoti, kur ji paspaust. Taigi, šioje pusėje gal kaip ir anoj, pamatėme, kad mokslas lieka mokslas ir prie to mokslo net anglų kalbos menkesnis žinojimas nebesudaro sunkumų, besiveržiant į vietas, kuriose daugiau reikia, negu vien tik ano šaunaus berno raumenų.

Nebeišlaiko raumenys konkurencijos su mokslu, o dabar dar kam paaiški, kad materialinės gėrybės neišlaiko konkurencijos su dvasinėmis. Plieninės mašinos pakeitė klevo grėblį, bet daina apie jį liko, sutrūnijo plys, o liko žygiai lūpose ir knygoje, visa išliko tai, ką žmogus kūrė, o ne ką krovė ir stengėsi vis labiau padidinti. Liko tai, ne ką grobė, bet ką atidavė kūryba, auka, prasmingu darbu. Šiandien kalbame apie įvairius vėjus ir, klebinant lietuvių fondo reikalą, ne vienas gali pasakyti, kad dar kol kas jis vienas daugiau sveria nei visas lietuvių fondas. Šiandien ne vienas gali, kaip anas šaunusis bernas, šuktelėti, kad jis vienas sveria kaip keli fondai, tačiau sensta raumenys, griūna rezidencijos, prakiūra viloms stogai, o darbai ir žygiai ne tik kad išlieka, bet vis skaisčiau laiko tėkmėje sužėri, kaip buvusio prasmingo ir vertingo gyvenimo liudininkai, kaip palikėjai to turto, kuriuo mes ir šandien galime naudotis, ne viena, bet dešimt generacijų.

Nors ir daug sveriam ir daug turime, bet labai nedaug išlieka. Laikas suėda medį ir termait suėda mūrą, laikas,

anot poeto Šlaito, sulanksto kapų tvorelę kaip šiaudėlį ir kietus raumenis fabrikas iščiulpia ligi sausumo. Jei nieko nepalikai, kas po tavo pralaimėjimo kalbėtų už tave, tai esi dingęs begalinėse laiko erdvėse, užnešamas dienų kaip dulkių. Taigi, jei jau ne vienam atrodo, kad vienkartinė auka yra nuobodi ir tas vienkartinis gerumo parodymas greit išblėsta, gali aukoti Lietuvių fondui, kuris turės kalbėti už tave šiandien ir rytoj ir dar daugelį metų.

Šiandien jau nepaslapstis, kad mirusieji drauge su gyvaisiais remia lietuviškąją kultūrą, ir jie ta prasme tebėra gyvi, šandien mirusiųjų paaukotos sumos palaiko jaunimo reikalui leidžiamą vadovėlį, ir šandien tavo atnešta auka užtikrins tavo išlikimą ateitai. Pulkus daiktas pinigai, bet jie turi ne tik asmeniškai, bet ir mūsų kultūrai tarnauti, tuo pačiu jie ilgesniam laikui išneš ir patį aukotoją. Be abejo, Lietuvių fondas žino, jog geriau, kad kiekvieno aukotojo pavardė išliktų ne tik sąrašuose, ne tik bevardėj lietuvių fondo sąskaitoj, bet kad ji liktų ir knygoj, todėl ryžtasi išleisti savo narių vardyną. Ir gera kiekvienam bus, kai jo pavardę bus galima surasti vardynė, o ne vien tik adresų knygoj ar vėliau kapų paminkle.

Ne kartą buvo kalbėta, kad reikia šandien mums gyviems reikams aukų, bet kas gi yra tas gyvasis reikalas, kas gi yra gyviau už jau dabar mūsų veiklą remiantį Lietuvių fondą. Juk mes įvairias statybas taip pat vadiname būtino reikalingumo, nors daugybė lietuvių pastatų perėjo visai kitiems. Daug įvairių, net šimtatūkstantinių rūmų nebėsa jokio procento lietuvių, o juk ir jie buvo statyti gyviems mūsų tautos reikams. Viskas reikalinga ir viskas naudinga, ir sunku pasakyti, koks paminklas yra gyvybiškesnis, ir kodėl LR nėra gyvybinis, jei jis neišsenka su vieninteliu, momentui skirtu uždavinio įvykdymu.

Daug svėrė raumeningas bernas, daug sveria ne vienas daugiau ar mažiau prasimušęs lietuvis, tačiau jo stiprybė nėra, kiek jis sukrauna sau, nes Amerika ir taip turtinga, bet kiek jis sudeda savo tautos negestančiai kultūrai palaikyti. Čia jis išlieka gyvas ir svaresnis, nes praeina karai ir marai, suėda laikas ir depresijos jaunystę ir turta, o išlieka tik tavo geri darbai, kurių laikas nesulanksto kaip kapų tvorelės. Lietuvių fondo vardynas apjungia visus į vieną šeimą, kuri jau dabar efektyviai remia viską, ko metų rūdys nepajėgia savo dantimis sutrupinti.

L. Galinis

69 meno galerija - naujas įnašas i lietuviškos Chicagos kultūrinį gyvenimą

V. A. RACKAUSKAS

Vienas mūsų kultūrininkų išsitarė, kad Chicago dabar jau turi, ką seniai jai reikėjo turėti. Jis galvojo apie 69 meno galeriją.

Nuo seniau žinomi dailės meno mėgėjai p. Orentai prieš keletą mėnesių Chicagoje atidarė, taip vadinamą, "69" meno galeriją lietuvių apgyventame rajone, Marquette Parke. Galerija ribojasi tik lietuvių dailininkų darbais. Stasio Orento žodžiais — galerijos tikslas surinkti jei ne visų, tai bent daugumos lietuvių dailininkų bent po kelis darbus, padarant galeriją lietuvių dailininkų darbų reprezentacinį centrą ir kartu būnant lyg ir tarpininku tarp dailininkų ir visuomenės.

Dailininkai p. Orentų sumanymui pritarė. Laikė 4 mėnesių 20 dailininkai bei skulptoriai išstatė galerijoje daugiau kaip 200 darbų. Šiandien 69 meno galerija prilygo, o gal jau net pralenkė didžiąsias Chicagos miesto centro galerijas. Mūsų dėdė dar ir tuo, kad reprezentuoja tik vienos tautybės dailininkus. Kitatačiau, apsilankę galerijoje, nori patikėti, kad čionyksiškai lietuviai ga-

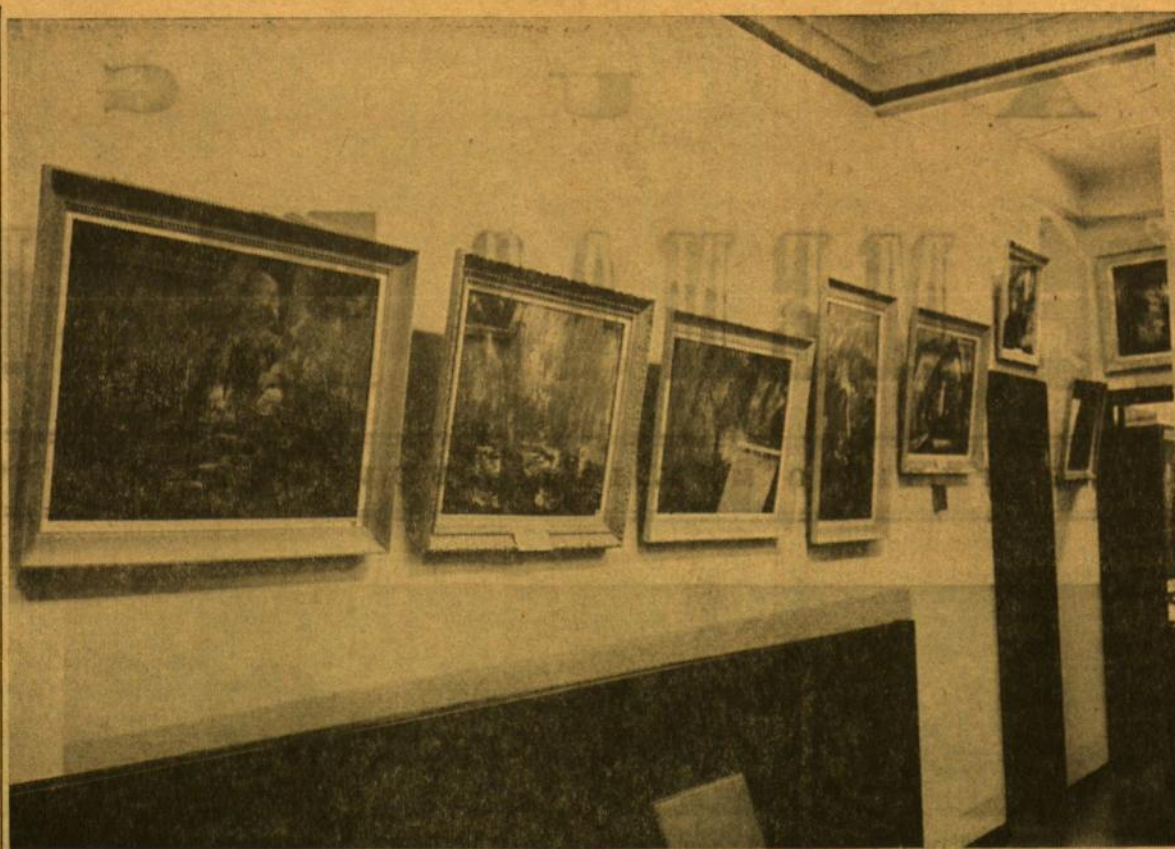
li turėti tokį skaičių gerų dailininkų. Stasys Orentas planuoja išstatyti galerijoje visų mūsų dailininkų bent po keletą darbų.

69 meno galerijos durys atviro ir mūsų jauniems dailininkams, t. y. tiems, kurie jau čia yra baigę dailės mokslus. Nemažas skaičius iš jų jau turi savo darbus galerijoje išstatę.

Šiuo metu 69 meno galerijoje dar vyksta dail. Ant. Petrikonio, anglų mokyklos auklėtinio, darbų paroda. O jau galerijos savininkai p. Orentai rūpinasi ir naujų šio sezono parodų paruošimą.

Nauja galerijoje meno šventė bus tada, kada bus gauti iš Paryžiaus dail. Žibunto Mikšio grafikos darbai ir skulptoriaus Antano Mončio skulptūros. Šį kartą skulpt. Mončys atkeliavo į Ameriką ne su miniatiūrinėmis skulptūromis, bet su darbais, sveriančiais daugiau kaip 100 svarų.

1966 metų pradžioje vienuolė kazimierietė sesuo Marija Mercedes turės savo didžiąją darbų parodą taip pat 69 meno galerijoje. Lietuvaitė sesuo M. Mercedes yra vienintelė Ame-

69 meno galerijoje, Marquette Pk., Chicagoje. Nuotr. V. Noreikos

rikoje vienuolė, gavusi iš Chicago Meno instituto magistro laipsnį su aukščiausiu garbės pažymėjimu.

Tad Mikšio, Mončio ir Mercedes parodų dabar ir laukiamo.

Antros lietuvių meno galerijos atsiradimas Chicagoje visais atžvilgiais yra sveikintinas ir jos egzistavimas remtinas. Šalia jau seniai įkurtos Čiurlionio galerijos 69 meno galerija dabar yra gražus čionykštės mūsų meno veiklos papildymas ir pajavirinimas, nieko nepaveržiant iš kiek skirtingus tikslus turinčios Čiurlionio galerijos.

Kaip žinome, Čiurlionio galerija nieko iš savo rinkinio neparduoda. Ji turi surinkusi ir renka stipriausius mūsų dailininkų darbus ir juos saugoja, kol galės atiduoti laisvai ir nepriklausomai Lietuvai. Galerijoje nusipirkti darbų tegalima tik ten vykstančių parodų metu. Ir pačią galeriją tegalima laisvai lankyti tik tam tikromis progomis. 69 meno galerija atidaro kasdien, ir kiekvienas jos lankytojas iš ten esamų mūsų dailininkų rinkinio gali bet kurią sau patinkamą darbą įsigyti. Daug čikagiečių ir iš kitur at-

jau yra pasinaudoję. Nuo galerijos atidarymo dienos ji apilankė jau daugiau kaip 2,000 žmonių. O tai tik dar pradžia, tik penktas mėnuo.

69 meno galerija jau yra labai akivaizdi ir prasminga Chicago lietuvių kultūrinio gyvenimo dalis. Dabar tik reikia, kad mes tą p. Orentų iniciatyvą palaikytume, kad ji neišblėstų, bet dar plačiau ir sėkmingiau reikėtų. O bus didžiausias galerijos savininkams atlyginimas, jeigu mes laiks nuo laiko jos patalposna užėsime.

KULTŪROS TEMOMIS KITUR

"PASKUTINIS IŠNIEKINIMAS"

arba trumpi pasisakymai apie knygą "Leonas Skabeika — Vidurnakščių aikštėse" ir dėl kai kurių parašymų apie ją.

Pereitais, 1964, metais okupuotoje Lietuvoje pasirodė "Vagos" leidyklos išleista 264 psl. knyga — "Leonas Skabeika — Vidurnakščių aikštėse". Leidinį parengė ir pasiskelbė komisija: J. Būtenas, V. Kubilius, A. Venclova (pirm.). Išleidimo vieta ir data: Vilnius — 1964 m. Anot redakcijos: "Šioje knygoje spausdinama Leono Skabeikos poezija, autobiografija, laišškai, testamentas ir amžininkų atsiminimai", kažkodėl toje pat vietoje nepažymint V. Kubilius įžanginio rašinio: "L. Skabeika — žmogus ir poetas", kuriame šis, 1936 m. nuo džiūvos miręs, jaunas (buv. gim. 1904 m.) poetas pakeltas ant "pažangiųjų" rašytojų lakto, tą pakėlimą paremiant ne tik "moraliniu" testamentu, bet ir poetinės kūrybos tam tikrais pavyzdžiais.

Tos knygos išsamiai apžvalgę ir anų dienų įvykių ir visokeriopos veiklos analizę davė Bronys Raila (tęgi poeto amžininkas), "Dirvoje" išspausdinęs keliolika ilgų "akimirklų", pradėdamas š. m. "D." 84 nr. ir baigdamas 101, kiekvienai tokiai "akimirklai" parinkdamas po poetišką antraštę, kurių paskutinė šiaip skamba: "Naktį, tylią ir žvaigždėtą..." Ir jei skaitytojai nepalaikytų manęs už tai slapto "Dirvos" reklamuotojų, kiekvienam iš jų patarčiau susirasti anuos numerius su tomis "akimirklomis" ir jas perskaityti, nes mūsų nepalastantis publicistas gana vykusiai, nors ir ne visur pakankamai ir taikliai, atrėmė tarybininkų užmačius paminti aukštą kainą, išreiškiamą nepriklausomos Lietuvos niekinimu ir dabartinės okupuotos laipsninimu.

Jei Bronys Raila, kaip toje knygoje "aromatiškai ir spalvingai" pafestas, savo rašymus ta tema būtų baigęs "Santėmimo agonijos" "akimirkoje" pasakytais žodžiais: "Gaila, kad taip šurkšteliai pasibaigė mūsų kelerių metų draugystė (su Leonu Skabeika — L. P.), bet ji negalėjo kitaip pasibaigti" bei "Ir todėl pasilikio ne pyktis, o gili galvys. Ne tiek ironiška šypsena, kiek žmogiška užuojauta", nebūtų reikėję prie tų rašymų sugrįžti ir viešai prabilti. Bet jis, gerokai palamdes tarybinės propagandos dūda, savo priešpaskutinėje "akimirkoje" — "Paskutinis išniekinimas" ir tąją dūdą pats patarčiau visais plaučiais, net dar stipriau nei V. Kubilius, nei patys amžininkai, kurių priekyje ten stovi A. Venclova. O tai, arba Bronys Railos bendra sutartinė su amžinin-

ceremonijom". (Žodžiai Bronio Railos, kabutės mano — L. P.)

Po "Paskutinio išniekinimo" atrodė, kad Bronys Raila nebeturės daugiau ko svaresnio pasakyti apie velionį poetą Leoną Skabeiką. Bet jo fantazavimas nuėjo gana toli. Savo baigminėje "akimirkoje" su skambiąja antrašte "Naktį, tylią ir žvaigždėtą..." jis randa L. Skabeiką pranašaiškai pramąšusį ateities įvykius. Arba, kad velionies poezijoje esą prasmingų, "dabartinį alsuojančių" simbolių. Tam pavaizduoti jis cituoja velionies 1930 m., o gal ir kiek anksčiau, parašytą eilėraštį "Be tėviškės", kuriame kalbama apie prie vieškelio pilkų palaužtus svyrantius kryžius, apie vien tamsią naktį kažką lankantį juodą kapą ir apie tartum kruvinais dažais nudąžytus už miesto laukus. Ir apie raudonas gubas. Bronys Raila taria, kad tas eilėrašties buvęs sukurta, turint tam tikrą ateities nujauntimą, o ne poeto gyvenamajam laikui apdai- nuoti. Jis, betgi, nebus atkreipęs dėmesio į kitą eilėraštį — "Juoda pankštė", parašytą 1928 m., kuriame sakoma:

Po "Paskutinio išniekinimo" atrodė, kad Bronys Raila nebeturės daugiau ko svaresnio pasakyti apie velionį poetą Leoną Skabeiką. Bet jo fantazavimas nuėjo gana toli. Savo baigminėje "akimirkoje" su skambiąja antrašte "Naktį, tylią ir žvaigždėtą..." jis randa L. Skabeiką pranašaiškai pramąšusį ateities įvykius. Arba, kad velionies poezijoje esą prasmingų, "dabartinį alsuojančių" simbolių. Tam pavaizduoti jis cituoja velionies 1930 m., o gal ir kiek anksčiau, parašytą eilėraštį "Be tėviškės", kuriame kalbama apie prie vieškelio pilkų palaužtus svyrantius kryžius, apie vien tamsią naktį kažką lankantį juodą kapą ir apie tartum kruvinais dažais nudąžytus už miesto laukus. Ir apie raudonas gubas. Bronys Raila taria, kad tas eilėrašties buvęs sukurta, turint tam tikrą ateities nujauntimą, o ne poeto gyvenamajam laikui apdai- nuoti. Jis, betgi, nebus atkreipęs dėmesio į kitą eilėraštį — "Juoda pankštė", parašytą 1928 m., kuriame sakoma:

Kuo kaitas jaunas mūsų kraštas, Jei antras jau pavasaris, kai rožė nebežydi.

Taigi, Leono Skabeikos "vizijos" liečia griežtai aprėžtą laikotarpį neligėsnį kaip penkeri metai, pradedėjus 1926 m. valstybinių perversmų, nes su 1932 m. data jo eilėraščių jau nebeužtikame. "Būti galima prileisti įtarimą", rašo Bronys Raila vienoje tų "akimirklų" — "Revoliucija paskutiniu eilėraščiu" ("D." 93 nr.), "kad gal tie, kurie ji palaidojo priešingai, negu jis norėjo, prieš pat mirtį patikrino jo raštų palikimą ir ką nors suaukino. Bet memuariniai ludininkai tokio įtarimo nekelti, nėra net užuominos ar nusistebėjimo".

Be to, "Be tėviškės" eilėrašties, parašytas 1930 m., o gal ir kokias metais anksčiau, yra labai "giminingas" eilėraščiui "Tėvynės vieškelius", parašytam 1928 m. ir baigiamam gana iškalbingais dviem klaustukais:

Už ką gi prieš mirtį prie mūro jie kilpo? Už ką mūs tėvynę taip liūdina, sutėmė?

Nėra abejonės, kad tai Leono Skabeikos nepasitenkinimo ar protesto išraiška net ir prieš Tauragės pučo likvidavimo ne taip jau lengvas pasekmes, kurios Broniui Railai atrodė gana lengvos. Ten ne tik suėmimų būta, bet ir mirties sprendimų ir jų įvykdymų. O raudonų gulbių įvaizdžius jam galėdavo — ir be padidinamojo stiklo — sukelti mūsų husarų uniforminį

aprangą bei generaliteto raudoni atlapai...

Išjungti iš aplinkos ir konteksto, ar ne pranašaiškai ir patriotiškai byloja kad ir šitokie du eilių posmai:

1. Kieno tu, Zeme, ak kieno tu, Penėtoja, maitintoja. O, kad galėtų — ji bylotų, Ugnim ji apiaudyt imtų!

arba

2. O Lietuva! Kieksyk parduota Ir išmainyta tu buvai! Erškėčių dygliais vainikuota, Vergijos dainas dainavai.

Be to, kada žinome, kas, kam ir kada tai parašė, tuos posmus laikome jei jau ne nepriklausomos Lietuvos išniekinimu, tai bent patyčiojimu, nes jie parašyti kaip tik tuo momentu, kada į Lietuvą atgarmėjo raudonieji satrapai ir jos nepriklausomybę sutrypė.

3. Per "Spyglius ir Dyglius", 208 (36) nr., man įkrito į akį viena ištrauka iš Bronio Railos "akimirkos" — "Gigantų pilna žalis", "D.", 91 nr. Čia ją pacituojau: "Pasokau, paskui palydėjau merginą namo. Ji buvo gal kelias metus vyresnė už poetą, šatėnė ir gana graži, aukšto ūgio, skais-taus veido ir tvirtų formų, tokia šilto būdo ir malonios asmenybės, ramī ir be jokių uraganų, ir be demoniško liktarų, — greičiau telkė įspūdį švelnios, svajingos, geroro pleveje išsiganusios žalmargės". Paskaites tai "Spygl. ir dygl.", su drebanti širdimi šokau si tikrinti originalo, t. y. minėtos "akimirkos", ar ten tikrai šatėnė, o ne šatietė. Taip, originale irgi šatėnė, o ne šatietė. Ir dar žemiau, "Dirvoje" išskaityti žodžiai: "Ji buvo kilusi iš vidurinės Lietu- vos..." absoliučiai patvirtino, kad ji ne šatietė. Bronio Railos (iš dalies ir mano, prisipažinsiu) laimė, kad tai mergina nebuvo iš mano parapijos. Argi aš būčiau galėjęs pakęsti, kad mano parapijietė — ir dar graži, ir dar švelni — būtų buvusi, kad ir didelio džen-telmeno, prilyginta žalmargei. O tokio nepakentimo pasekmė — dvikova ir neišvengiamas nekrologas, kurio, jei jau taip laumės būtų lėmusios, galėjau ir nebeapskai-tyti.

Man tas "Incidentas" pasibaigė, kaip matot, dar neblogai, bet šia proga noriu įspėti mūsų žaviąsias damas (nebūtinai tik iš dailiųjų menų bei modeliuotojų fronto), kad jos imtųsi preventyvinų priemonių prieš kokio kilnaus riterio pasisveikinimą melancholišku — mūū...

4. Atleiskite už digresiją į riteriškus laikus.

Antrame skyrelyje mano paci-

tuota vienos "akimirkos" ištrauka apie "prileistą įtarimą" rodo, kad Bronys Raila patiki knygoje pa-teiktų faktų autentiškumu. Tam, kas yra iš arčiaus stebėjęs tarybi-nių raštų gamybą, sunku, kad ten būtų apsielta be klaidojimų. Nega-

(Nukelta į 5 psl.)

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatų-Protezų, Med. bandai, Spec. pagalba kojomis (Arch Support) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Seštadien. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2853 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligoninę pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001.

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3241 West 60th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais val. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadieniais 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, res. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik uždaryta

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v. Seštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą

APIE KOMEDIJĄ IR MUS...

(Atkelta iš 1 psl.)
"Aukso žąsies" turinys dabar jau visiems žinomas. Juokdarys Pikis savo geraširdiškumu ir laimi auksinę žąsį ir karalaitės ranką. Su pasauliu viskas tvarkoje. Komedijos, kaip komedijos, baigiasi vestuvių

užuomina — vaisingumo ir gyvybės patvirtinimu. Mūsų pasaulyje ir mūsų išieivijoje ne viskas tvarkoje ir kur komedijos žanras ypač greitai vysta, tai gera žinia.

Pūkelevičiūtės komedija prasideda ir baigiasi rankomis susikabinusių veikėjų eiseną. Tai autorė čia už rankos įveda mūsų scenon klasiškosios komedijos figūras — mūsų komedijos teatro labui. Ji taip pat įveda naują lietuvišką spalvotą filmą, bene tik pirmą mūsų istorijoje. Tai tikrai šventiškas įvykis ir čikagiečiai laimingi, galėdami pirmieji jį išgyventi.

Ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1114, Rez. RE 7-6807
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Sešt. 12-3 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIGIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 4 iki 9 v. v.; sešt. 11 iki 4 val. popiet.; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-0000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Tel. GRevehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIU SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. REhance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 8 v. v. — 8 val. vakarė. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 8 val. p. p. Seštad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienius Seštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 8 v. v. — 8 val. vakarė. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Seštad. 11 val. ryto iki 8 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 299-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlack 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 6-8 antr., penkt. 1-4
Pirmą dieną tik susitarus

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Sešt. 9 v. r. — 2 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Val.: kasdien 6-8 v. v. Sešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Iškylus trečiadienį

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antr., ketvirt. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais 6v. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv. penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290.

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st Street, telefonas 925-8296, Res. tel. GRevehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REhance 5-4410
Res. tel. GRevehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 925-8296, Res. tel. VA 5-3099.
Valandos: 10-12 ir 7-9 v. v. vak. Sešt. 10-12 v. ryte.
Kitas ofisas: 4644 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2-5 p. p. pietų kasdien. Seštadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 50th St.
Tel. PRospect 8-4223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Sešt. 2-4 v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-0195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmą dieną ligonius tik susitarus Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRevehill 6-2828
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Seštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6-8
Tik svarbioms atsitikimams susitarus

Tel. ofiso PR 6-6436, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

KAS ĮVYKS JUGOSLAVIJOJE SU ŠIA KNYGA?

Vėl naujas prieš komunizmą nedrebančio rašytojo balsas

Išblyškęs, labai gyvų akių, šviesiaplaukis, judrus, neramus, neperkęs žodžio — toks yra Miodrag Bulatovič, jugoslavų rašytojas, aštrus polemistas. Jis, kaip ir Džilas, yra juodkalnietis. Ir jo, kaip ir Džilo, žvilgsnyje yra kažkas panašaus į pamišimą. Kaip ir Džilas, aiškiai ir trumpai pasako, ką jis galvoja, be jokių nutylėjimų ar varžymosi, nepaisydamas, kas bus ateityje, arba tiksliau: prisimindamas už savo žodžius pilną atsakomybę.

Taigi Jugoslavijoje po Džilas, po Michailovo dabar bus Bulatovičiaus atvejais. Ir Bulatovičius susikirtė su savo krašto cenzūra. Jo paskutinį romaną "Didvyris, raitas ant asilo" atsisakė spausdinti trys leidyklos, kurios, kaip ir kiekviename komunistiniame krašte, yra valdžios rankose, nors tas romanas jau pasirodė atskirais gabalais žurnale "Savremenik".

Kaip žinome, Džilas buvo apkaltintas ir areštuotas du kartu: už knygą "Naujoji klasė" ir už "Pasikalbėjimas su Stalinu". Jis ir dabar sėdi kalėjime. Michailovas buvo apkaltintas ir suimtas už visą eilę straipsnių, tarp kita ko, aiškiai parodė, kad koncentracijos stovyklos yra Sov. Sąjungos komunistų išradimas: jos daug anksčiau jų sukurtos, negu Vokietijos nacių anų atitiktėnys. Michailovas jau laisvas: jam bausmė buvo sumažinta iš devynių mėnesių iki penkių. Bulatovičius dar laisvas, bet nesunkiai pramatyti, kad ir jam kelias į kalėjimą jau atviras. Savo romaną "Didvyris, raitas ant asilo" negalėdamas atspausdinti Jugoslavijoje, pardavė rankraštį užsienyje. Šiomis dienomis romanas pasirodė Vokietijoje ir tuoj buvo publikos išgraibstytas, kaip "best-seller".

Miodrag Bulatovič yra gimęs 1930 m. Bielopolėje. Jaunystę praleido vaikataudamas, kartais kiek pasimokydamas, kol apsiėjo prie literatūros. Jau 1956 m. išleido "Velniai atvyksta" — tai novelių rinkinys, šiandien jau išverstas į penkias svetimas kalbas. 1959 m. pasirodė "Vilkas ir varpas" — romanas, taipgi išverstas į keletą kalbų. 1960 m. atspausdino "Raudonas gaidys kyla į dangų" — daugiausia pasisekimo turis romanas, nes jau išverstas į 27 kalbas. Šiuo romanu Bulatovičius nusipelnė rimto rašytojo vardą. Po "Didvyris, raitas ant asilo" Bulatovičius dar parašė dramą "Atvyko Godotas", kurią rengiasi atspausdinti Vokietijoje. Bulatovičius

Jonas Rimša

Silvana (aliejus, 96 x 84 cm.)

Šis portretas dailininko bus įteiktas Čiurlionio galerijai, kai 1966 metų pradžioje joje vyks svečio iš Pietų Amerikos darbų paroda. Šiuo metu jo kūrinių paroda atidaryta Clevelande, Gallery International patalpose.

yra vedęs rusiškos kilmės čekę, kalbančią šešiomis svetimomis kalbomis. Turi trejų metų dukrele. Gyvena Lubjanoje.

Romane "Didvyris, raitas ant asilo" Bulatovičius pasakoja paradoksišką formą italų — jugoslavų karo Juodkalnijoje epizodą, paskutinėje savaitėje prieš 1943 m. kapituliaciją. Knyga pilna veikėjų italų, dedikuota italų rašytojui Curzio Malaparte.

Neseniai Bulatovičius buvo atvykęs į Romoje vykusių Europos Rašytojų sąjungos (Comes) suvažiavimą. Spaudos atstovams buvo įdomu su Bulatovičium susitikti ir iš jo paties lūpų patirti, kokia yra rašytojo padėtis Jugoslavijoje. Į labai konkrečius paklausimus Bulatovičius davė dar konkretesnius atsakymus.

— Ar galite pasakyti, kodėl Jūsų romanas nespausdinamas Jugoslavijoje? Jei uždraustas, kas jį uždraudė?

— Romanas pirmiausia pasirodė dalimis mėnesiniame Belgrado žurnale "Savremenik", bet paskui trys leidyklos atsisakė jį išleisti. Pirmoji — "Prosveta", kuri anksčiau paskelbė porą palankių recenzijų. Jos tarnautojas man pasakė, kad jei romanas būtų atspausdintas, tai aš turėčiau emigruoti iš Jugoslavijos. Antroji leidykla — "Kultura" — iš karto spausdinti sutiko ir tikrumoje jau atspausdino 20,000 egz., bet vėliau, po vykdomojo komiteto susirinkimo, savo nusistatymą pakeitė, ir knyga "Did-

vyris, raitas ant asilo" nebuvo leista platinti. Nebijau pasakyti ir vardus tų muškietininkų, kurie sudaro "Kultūros" vykdomąją komitetą. Tai Vukasin Mikunovič — buvęs admiralas, dabar naivus rašytojas ir žinių agentūros Tanjug direktorius; Max Bace — buvęs generolas; Melsko Miladinovič — tarnybos generolas, vienintelis, kuris pasisakė už knygos spausdinimą; Moma Markovič — buvęs sveikatos ministras, dabar laikraščio Borba redaktorius; Punisa Pavlovič — buvęs Jugoslavijos ambasados Kongo tarnautojas, dabar leidyklos "Kultura" direktorius. Belgrade užvesta teisme byla, nes "Kultura" atsisakė sumokėti au toriui sutartą honorarą.

Laikraštis "Polytika Express" pravedė anketą, iš kurios paaiškėjo, kad 25 rašytojai ir daugelis skaitytojų (pasilikę anoniškai) pasisakė už knygos išleidimą. Šiomis dienomis ir trečia leidykla man pranešė, kad nesutinka spausdinti mano knygos. Du tos leidyklos nariai, paskaitę rankraštį, buvo už spausdinimą, bet trečiasis užprotestavo, pavadinęs mane reakcionierium. Aš pažįstu tą žmogų: tai kitų skundikas — šnipas.

— Bet Tamsta esate komunistas?

— Ne. Aš esu normalus žmogus. Esu patriotas. Visi politiniai sentimentai ir ideologinės profesijos yra tik mirazai. Rašytojui būti komunistu yra pavojinga, nes politika rašytoją su-

varžo. Nesu nė antikomunistas, nes ir antikomunizmas varžo. Aš pažįstu daugelį kvailių komunistų, bet dar daugiau kvailių antikomunistų. Viena, kas man lieka, tai spiauti į visą šitą bandą, kuri pardavinėja savo jausmus ir nusistatymus. Aš nieko neturiu prieš komunistus, bet pažįstu daugelį komunistų, kurie yra tik šnipai. Kitais laikais komunistai buvo romantikai, bet šiandien komunistai mėgsta tik medžioklę, pokerį ir futbolą. Iš mano pažįstamų komunistų 70 procentų domisi tik pinigais, žinoma, tik svetimais. Aš pažįstu daugelį komunistų Prancūzijoje ir Italijoje, bet nesuprantu, kodėl jie yra komunistai: 80 procentų yra tik snobai. Aš netikiu tokiais komunistais. Jie tik salioniniai komunistai. Pažįstu daugelį komunistų, kurie anksčiau buvo fašistai, ir daugelį fašistų, kurie buvo komunistai. Aš niekinu šituos intelektualus ir ideologinius latrus, šituos seksualinius kleptomanus. Visi politikai rūpinasi tik medžioklėmis, nieko bendro neturėdami su savo tauta. Didesnė dalis parlamente sėdinčių komunistų yra degeneratai, bailiai. Aš mėgstu juos studijuoti.

— Bet Tamsta ar nematote skirtumo tarp komunizmo ir marksizmo?

— Atvirai kalbant, aš nedarau jokio skirtumo, nes gerai nežinau, nei kas yra komunizmas, nei kas marksizmas. Žinau tik vieną, kad komunizmas ir marksizmas yra du neaiškūs dalykai. Marksizmas yra baisi dogma. Be to, yra begalinis įvairumas marksistų tarpe. Kada kalbu su marksistais, negaliu susilaikyti nesijuokęs, nes nieko nesuprantu, ką jie man sako. Marksizmas yra pasenusi filosofija tiek praktikoje, tiek literatūroje, tiek mene ir turi baigtis katastrofa. Rašytojas

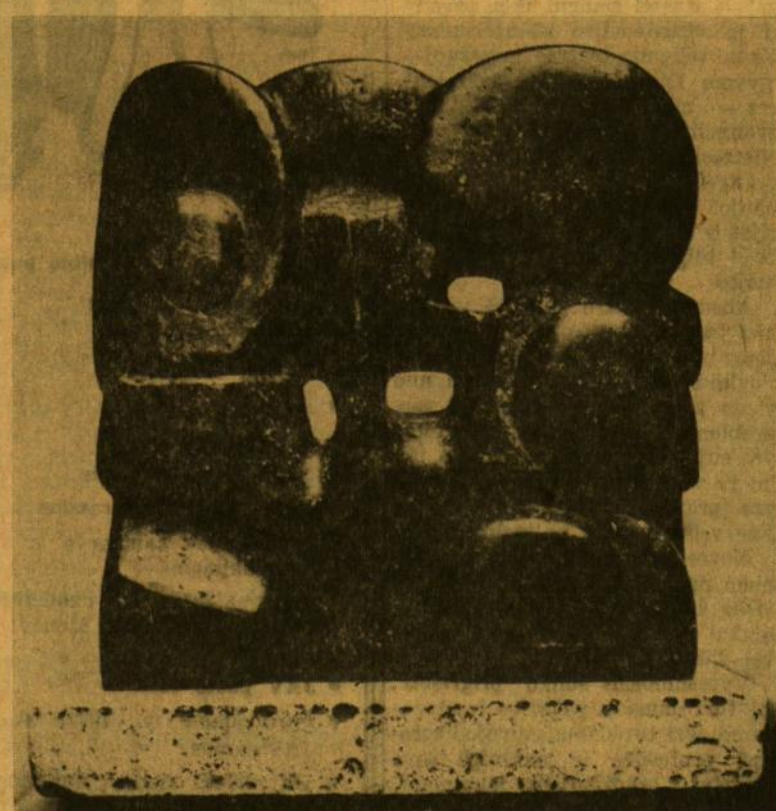
turi būti laisvas nuo visų ideologijų ir teorijų. Marksistai yra baisiai netolerantiški: jei pokalbininkas nėra marksistas, tai jie tuojau nutraukia diskusijas. Pažįstu daugelį komunistų, kurie yra tikri ligoniniai; daugelis serga skilvio žaizdomis ir nevirškinimu. Iš visų ideologijų marksizmas yra pats nėvaisingiausias, nes jis nesikeičia, neprogresuoja.

— Bet, p. Bulatovičau, ar nebijote, kad šitie pasisakymai duos progos Jugoslavijoje Jus dar labiau apkaltinti reakcionizmu?

— Ne, nes aš nesu reakcinis rašytojas. Aš esu tik kairusis, kaip ir visi pasaulio rašytojai. Bet aš negaliu pakęsti šios mažos ideologinių niekšų grupės, kuri komplikuoja mano ir kitų garbingų ir tikrų rašytojų gyvenimą. Aš esu kairusis, esu patriotas, tačiau nenoriu meluoti.

— Bet kas ten yra baisaus tame romane?

— Romanas pavadintas "Didvyris, raitas ant asilo". Jo antrinis titulas: "Gėdos valanda". Šis antrasis nėra mano, o mano antrininko — italų majoro Peduto, kuris paliko Romą ir išvyko kariuotę į Jugoslaviją. Romanas vyksta Juodkalnijoje trys savaitės prieš 1943 m. kapituliaciją. Visi laukia karo pabaigos, o ypač kareiviai. Verkia tiktai generolai, prostitutės ir jaunos juodkalnietės šnipės... Pasibaigus karui, svarbiausia romano prostitutė Marika tęsia savo amatą jau su vietos revoliucionieriais. Viena romėnė atvyksta gelbėti generolo, o pulkininkas pabėga kaip vargš. Vienintelis, kuris lieka gelbėti sumuštos divizijos — tai mano antrininkas majoras Peduto, kuris save vadina "paskutiniu pornografišku poetu"... Bet

Antanas Mončys

Iš Milane vykstančios parodos

Skulptūra (granitas)

Nuotrauka Gerard Cosnard

VASAROS ATMINIMUI

KAZYS BRADŪNAS

Raoul Dufy (prancūzas, 1877-1953)

Peizažas

ZUVELĖ

Zuvelės graučiai kranto smėly
Tik pora žingsnių nuo vandens,
Kur gintarinį akmenėlį
Jos kapui bangos atridens.

Ir krūpteli, lyg būtų ėjęs
Vos pora žingsnių nuo duobės —
Ir tavo pėdos kranto smėly,
Kaip trokštanti žuvis, drebė...

MISKE

Takelis medžių užgožtas.
Nebijok. Elme —
Tai bundančio vėjo bluos tas —
Ir skęstam ošime,

Palikę erdvę ir laiką
Už nerastos ribos...
Ir tavo akys, kaip vaiko,
Kupinos nuostabos.

RASOS DIALOGAS

— Pirštu rasos nelytėkl —
Suduš, nubyrės giliai,
Tegu kiekviena saulėtekį
Rasko ją spinduliais.

— O kuogi man pasipuošti,
Kodėl aš negaliu?
Kodėl tik saulė varsto
Džiaugsmo asarų karolių?
Kodėl?

— Nežinau ir kaip atsakyti,
Juk tos asaros tuoj nudžiūti,
Bet kaip tau rasa nusagstyti
Už ją trapesnius žodžius?..

svarbiausias romano didvyris yra juodkalnietis, karčiamos laikytojas, kuris norėjo likviduoti ištisą italų diviziją, o paskui ir visą Italiją.

— Kokia svarbiausia tos knygos tezė?

— Šioje knygoje yra daug tezių. Kiekvienas veikėjas yra viena ar net dvi tezės. Net ir vagys turi savąją tezę. Bet svarbiausioji tezė yra mano antrininko Peduto, kuris su savo generolu turi tokį pokalbį: "Majore, jūs rašote? Ką rašote?" — "Žinias, pone generole". — "Kokia tų žinių tema?" — "Žmogus ir pralaimėjimas, pone generole". — "Gal geriau: mūsų žmogus ir jų pralaimėjimas?" — "Žmogus ir pralaimėjimas bendrai. Žmogus negali kitaip pasirinkti". — "Ar kartais nekalbate apie laisvę?"

— "Ne, pone generole, laisvė yra baigta, galutinai, laisvė mirė". — "Tai kas gi belieka?" — "Karas, garbė ir pornografija. Man nemalonu, kad turiu pavartoti tris žodžius pavaizduoti vienai idėjai, vienai minčiai". — "Bet jūs, majore, ruda barzda yra

tikrai puiki". — "Jei leisite paaiškinti: ji yra visiškai pornografinė".

— Kas įvyks Jugoslavijoje su šia prakeikta ir inkriminuota knyga?

— Knygos negalima pavadinti prakeikta. Ji yra morališka, etiška ir padori. Aš tikiuosi surasti tarp jugoslavų valdininkų žmogų inteligentą ir su juo rimtai padiskutuoti, jeigu jam rūpi savojo krašto garbė. Mano knyga nėra nei antijugoslaviška, nei antiitališka, o aš nesu nei antirasas Džilas, nei antrasis Michailovas, nei antrasis Paster-nakas, o tik pirmasis Bulatovičius.

Idomu, kaip pažiūrės Tito į šį jauną rašytoją, taip drąsiai Vakaruose besispardantį prieš komunizmo dedamus rašytojui varžtus, išdrįsęs savo romanu ir savo kalbomis pasipriešinti partijos nustatytai linijai. Netolima ateitis parodys Bulatovičiaus likimą.

J. Sav.

LIGONINĖ

Domingos Monteiro

Domingos Monteiro, portugalų rašytojas, g. 1903 m., pasireiškė visuose žanruose, lygiai kaip istorinėmis bei socialinėmis studijomis. Jis parašė tris poezijos rinkinius, keletą romanų ir keletą novelių rinkinių. Taip pat jis yra autorius šių knygų: "Demokratinis santvarkų politinės organizacijos pagrindai", "Idealizmo krizė gyvenime ir mene" ir "Portugalų socialinis peizažas". Jo gili susirūpinimą socialiniais pakitimais bei jų pasekėmis mąstančiojo asmenybės galima pastebėti ir šioje novelėje, paimtoje iš rinkinio "Enfermaria, Prisa e Casa Mortuaria", 1943.

P. G.

I.

Jis įkišo ranką į kišenę ir ištraukė dešimtį eskudų. Pažiūrėjo į monetą liūdnu žvilgsniu to, kuris nustoja nuo gero draugo, ir pagalvojo: "Turi pakakti arbatpinigių". Nusisypsojo priverstina šypsena ir burbtelėjo: "Negaliu atskratyti įpročio be reikalo eikvoti pinigų... Baigta... Paskutinis kartas". Ir vėl įsidėjo monetą kišenėn.

Tą akimirka, išvidinis, lengvai virpas automobilio veidrodį jam parodė nežinomą paveikslą: išblyškusi žmogaus, su giliais, tamsiais paakiais, įdubusiais žandais, garbanotais, bet palei kaktą praretėjusiais plaukais ir rudom, nuo karščio žvilgančiom akim, tačiau klajojančiom ir išsiblaškiusiom.

"Tas žmogus serga, labai serga. Būtinai turi būti paguldytas į ligoninę". Ši mintis jį sugrąžino į tikrovę, ir jis nusijuokė nelygiu, nervingu juoku. Drebančia ranka atidarė portfelį ir išėmė keletą lapų. Greitai akimis perbėgo per juos. Viša tvarkoje, nebuvo jokios abejonės: gyvenamos vietos liudijimas, neturto liudijimas...

Su nelemtu medžiagos samokslavimu nemaloniom gyvenimo akimirkom, portfelis, pernelyg prikimštas, atsisakinėjo užsidaryti, ir nepaslinkus bei nervingi pirštai veltui spaudė užraktą. Jį suėmė kosulio priepuolis, ir jis pakėlė nosinę prie lūpų. Kraujas, vėl kraujas... To kraujo vaizdas jį liguistai nuteikė. Jam sudarė įspūdį, kad kažkas nenugalima ir tamsu, kaip kad išdavos kovos, kuri buvo jam visiškai svetima, vyko jo viduje. "Ką aš turiu bendra su ja? Ką aš turiu bendra su ja?" — pagalvojo. Ir ši mintis, nors ir absurdiška, akimirkai jam atlygino už tą fiziologinę skriaudą, kuri jam labiau skaudėjo nei visa kita. Taip, visa, kas jam buvo nutikę, buvo visiškai logiška, ir taip sakant, neišvengiama, kaip kad visi dalykai, kurių galima išvengti, jeigu žmonės

sugebėtų, prieš išstikant jų nelaimėms, pri-taikinti likimo siūlomus įvairius išmintingus sąlygojimus: jeigu aš būčiau pasielgęs taip, anap ir kitaip... Tačiau apie tai nebuvo kalbos. Tai buvo neatgaunamas praradimas, kapitalas, kuris neturėjo būti liečiamas. Tuo gi tarpu...

O kai dėl visa kita, buvo gerai, nes visa, ką galėjo suprasti ir jausti, buvo gerai: nuskurdima, nedėkinguma draugų (kaip jis suprato ir atleido prigimtą ir biologinį nedėkingumo pobūdį), pametimą mylimos ir tą neaiškų įtarimą savo negarbės, kuri, būdama tokia veržli ir drąsi, ji pavertė įdomiu niekšu, kuris iš tikrųjų laikėsi labai gerai.

Taksis sustojo ligoninės kieme. Vairuotojas paliko nejudus, abejingas, nepasiskęs, ir to užteko parodyti kai kurių klasių prigimtą paniką socialiai nustumusiems.

Faustas Salema išlipo ir išsiėmė pinigų sumokėti. Vairuotojas tylėdamas jam atidavė du eskudus gražos.

— Gali pasilikti sau.

— Labai ačiū, — atsakė ir nusišypsojo.

Toji šypsena jį įžeidė, nes norėjo pasakyti: "Tu manęs neprigausi... Nori atrodyti turtingas, o iš tikrųjų esi vargšas. Ta tu darai ne iš dosnumo, o norėdamas pats save įtikinti".

Taksis jau buvo toli, o jis vis dar tebeanalizavo tą šypseną. Apsidairė aplink save: jo eilutė buvo gerai pasiūta, veidas nuskus-

tas be priekaišto, rankos, nors išbalusios, buvo švarios, nagai gražiai apkarpyti. Kaip tad tas žmogus galėjo suprasti ir atspėti? Ne, tas žmogus nesuprato ir neatspėjo, jis pajuto, o tai buvo daug blogiau. Jis pajuto tą nematomą praeikimo debesį, kuris plevena virš sielų ir kūnų, nelemties palietis. Jis buvo teisus. Jis teturėjo tik vieną protingo elgesio priemonę: nusišypsoti... ir pabėgti, nes nieko nėra taip užkrečiančio kaip kad nelaimė.

*

Ligoninė buvo kaip ir bet kuri kita dideliame mieste. Turėjo nelemtą, nykią, atstumiančią išvaizdą daiktų, padarytų iš reikalo, iš socialinės prievolės švelninti svetimus skausmus. Ten netilpo širdies taurūs impulsai, o vien technika, mokslas, nuostatai. Bent taip jis galvojo, nes nepažino, nepaisant viso savo patyrimo, viso kas žmonių viduje yra tiek gera, tiek bloga.

Apsidairė aplinkui. Prieangyje stovėjo kelios dešimtys žmonių, ir nei pas vieną jų arba beveik nei pas vieną, neatsispindėjo gedulingas liūdesys, kokį jis buvo išvaizdavęs. Kalbėjosi, juokėsi, ir juose glūdėjo abejingumas, atitolinimas nuo savęs pačių ir ypatingai jausmas, visad jam atrodes nesuprantamas ir baises — atsidavimas likimo valiai. Tie žmonės, likimo paženklininti, laukė savo eilės, nusižeminę, vargšai ir sergą, neįtędė ar nebuvo įsisąmoninę savo nelaimę. Kartais juokavo, kartais — aimanavo,

ir tie juokai juos labiau liūdino nei aimanos. Kažkas turėjo juos padrasinti bei palaikyti tą stoviskumą. Kas tai galėjo būti?

Retkarčiais buvo girdimi verksmai, tačiau jie buvo ramūs, nedrąsūs. Neštuvai praivedavo pro kiemą, ir iš po antklodžių matėsi išbalę veidai, nuskustos galvos ir išdžiūvusios lūpos.

Faustas Salema mėgino įsijungti į tą atmosferą. Jeigu sugebėtų su ja sutapti, gal mažiau kentėtų. Tačiau negalėjo; jo didžiausia yda visada buvo nesugebėjimas nusi-lenkti likimui.

Vienas tarnautojas lengvai ir mandagiai palietė jo ranką:

— Ar galiu aš tamstai pagelbėti?

Tokio paslaugumo akivaizdoje, susigėdinęs, akimirka abejojo:

— Aš... aš... o, taip. Norėčiau žinoti, kur yra priėmimo kambarys, — ir pradėjo raustis liudijimu.

Tarnautojas keletą minučių skiemenavo su išsigandusia pusiau beraščio išvaizda, ir galiausiai paklausė:

— O kur ligonis?

— Tai aš...

Ir kai žmogelis apmetė jį žvilgsniu nuo galvos iki kojų, nustebes matydamas tokį poną, taip gražiai vilkintį, su neturto liudijimu, susierzinęs pabrėžė:

— Aš pats.

(Nukelta į 4 psl.)

DAR APIE ABSURDO TEATRĄ

L. Mockūnas "Draugo" kultūriname priede, spalio 30 dienos laidoje, straipsnyje "Apie Samuel Beckett'ą" suabejojo tikslumu dviejų dalykų, kuriuos aš pallečiau savo kalboje, pasakytoje skautų premijų įteikimo vakare, š. m. spalio 2 d. (Draugas, 1965—X—9) būtent: Samuel Beckett'ą ir absurdo teatrą.

Ką tada pasakiau, negalėčiau atšaukti nė vienos jotos — taip esu įsitikinęs, tačiau kai kurias mintis turėčiau praplešti ir papildyti. Skaitančiam abejonių galėjo kilti dėl per daug bendro pobūdžio išsireiškimų, kaip angliškai pasakytume "generalities", kas dažniausiai ir sukelia neaiškumus.

Kalbą rengiau auditorijai, kuri, žinojau, neserga absurdo teatro ligomis ir kuri vargu ar turi intereso į šį klausimą gilintis. Todėl savo mintis turėjau formuluoti trumpai, aiškiai ir gal kiek lakoniškai, kartu rizikuodamas būti nesuprastas arba suprastas ne pilnai.

Ir dabar nemanau, kad išsamesnė tokio klausimo analizė atidengytų kokius nors "užburto lobius" ar sukeltų stiprų vėją nusistovėjusiems mūsų teatro vandenims pajudinti. Taigi, pasitenkinu tik konkrečiu atsakymu į p. Mockūno straipsnyje palieštus klausimus.

L. Mockūnas teigia, kad "Absurdo teatras nėra nei eksperimentinis, nei avangardiškas".

Turiu pakartoti, kad absurdo teatras vis dėlto yra eksperimentinis ir avangardiškas. Tiesa, jau įsitikinęs, daug kur, kad ir mažose auditorijose, regimas, bet niekas nėra tikras, įskaitant ir pačius šio teatro šalininkus, kada absurdo teatras išeis iš mažų grupių, uždarys intelektualų ratelių, iš kolegijų ir universitetų, mokslo jaunimui skirtų auditorijų, taigi iš eksperimentinių pozicijų ir užims teatro istorijoje nuolatinę ir užtikrintą vietą.

Absurdo teatras nėra visuotiniai prigijęs, nusistovėjęs ir plačiosios visuomenės priimtas už tikrą teatro meną — jis tebėra labai mažas mažumos teatras. Nežiūrint kaip stengiamasi jį išplėsti, išpopuliarinti ir kilniais vardais pridengti, tačiau visai jam vis priekariai "anti-theatre" ir "illegitimate theatre" terminai.

Websterio naujajame žodyne žodis "avangardas" taip apibūdinamas: "a group (as of writers or artists) that is unorthodox and untraditional in its approach". Pakankamai aišku, kad mūsų šio klausimo objektas yra neortodoksas ir ne tradicinis pačiuose savo pagrinduose. Taigi, avangardas. Be to, ir M. Eselinas savo knygoje "The Theatre of the Absurd", kuri išleista maždaug prieš 4 metus, čia aptariamus rašytojus vadina visus be išimties avangardistais.

Pagaliau absurdo teatras yra eksperimentinis ir avangardinis lietuviško teatro ažiugli. Mūsų rūpesčiai bazuojasi lietuvių teatro kultūra. Mes stebime, kas ir iš kur ateina į mūsų sceną ir visas naujoves interpretuojame mūsų teatro šviesos. Mums rūpi, kad, pasisavinant šias naujoves, nebūtų sužalotas mūsų tautinis charakteris. O idėjos, kurias neša absurdo teatras, mūsų teatrui yra tikrai naujos, visais atžvilgiais nebandytos, šia prasme ir eksperimentinės — avangardinės.

Toliau L. Mockūnas rašo: "A. Kairys negailestingai puola absurdo teatrą, imdamas kaip pavyzdį S. Beckett'ą 'Waiting for Godot'". Be kitų kalčių, šiam veikalui yra primateama skelbimas nihilizmo ir gyvenimo beprasmiškumo". (Mano pabrūkta. A. K.) Ir toliau: "...kuo pasiremamas A. Kairys daro šiuos teigimus?"

Kad skaitančiai visuomenei būtų aiškiau apie ką eina kalba, aptarkime ir nihilizmo sąvoką. Naujasis Websteris ją taip nusako: "a viewpoint that all traditional values and beliefs are unfounded and that all existence is consequently senseless and useless". (Čia neimaš dmesin rusiškasis nihilizmo aptarimas.)

Kalbėdamas tada apie nihilizmą bei beprasmiškumą absurdo teatre, aš turėjau galvoje visą šiuo vardu atpažįstamą draminę literatūrą ir tik iliustracijai paėmiau Beckett'o "Waiting for Godot" komediją. Viena, kad šis veikalas geriausiai išpildo laukiamo iliuziją ir, antra, kad pats S. Beckett yra tokio teatro kūrėjas ir vėliau nešys. Nors jis ir nelaikomas nekrikščionišku rašytoju, bet jo šame veikalas (ir kituose) vilties bei šviesos pagiedrulių kaip ir nėra.

Meslime trumpai žvilgsnį į "Waiting for Godot" veikėjus. Pirmoji pora: Estragon ir Vladimir. Jie turi pasimatymą su Godot, bet neaišku, kas tą pasimatymą jiems paskyrė. Abu yra bastūnai, valkatos, gyvenimo padugnų atstovai. Savo apsirėngimu, kalba ir elgesiais jie daugiau juokiasi iš Godot, negu juo nuosirdžiai laukia. Žmogus elinio svečio laukia tinkamai pasipuodęs ir apsirengęs, o tokį rektą svečią sutikti, kaip Godot, reikia rimtai pasiruošti ir būti vertam tokio pasimatymo. Abu yra be idėjų, polėkių ar noro dirbti — galėtų pasikarti, būtų vis tiek. Gyvenimas jiems tėra laiko leidimas, nuobodus bandymas, jie nežino, ką su juo daryti ir iš viso kam jie čia yra.

Iš teksto aiškėja, kad jie nusprendžia dar vieną dieną laukti. Antra veiksmo gale ateina berniukas ir praneša, kad jis tikrai ateis rytoj... Rytidieną, žinoma, neatėina, nes uždanga nusileidžia pasikutinį kartą — veikalaas tėra dviejų veiksmų! Kaip aname garsiaame užrašė virš valgyklos durų: "Šiandien už pinigų, rytoj velniui". Tačiau kada žmogus ateina rytoj, tai tas "rytoj" jau yra šiandien ir taip be galo. Žmogus paliekamas bevaltiškojo padėty, beprasmiškam laukimui, ant bedugnės krašto: gali pulti ar laukti — skirtumo nėra!

Antroji pora: Pozzo ir Lucky yra dar labiau atidengti niekybės ir įgalina egzistuoti? Tokis gyvenimas iš viso nevadinamas gyvenimu, kaip mes jį suprantame. Pozzo apgraūti viščiukų kaulai, virvė ant kaklo ir bizūnas rankoj, kurio jis nuolatos Lucky vana, nereprezentuoja žmogiškos būsenos, net ir laisvos valios principą atmetus. Materializmas, nuogas primityvus išlikimo instinktas, brutali jėga, dvasinių žmogus polėkių izoliacija, identifikacija su gyvuliais. Aiškesnio nihilizmo negali būti. Viskas pilnai atitinka duotai nihilizmo definiciją.

Nenuostabu, kad veikala pamatę garsūs amerikiečių dramaturgas pasakė: "The play is about nothing. All is nothing. All comes to nothing. All is nothing from the beginning. Life is nothing. Death is nothing. Everything is nothing". (William Saroyan, "Nothing", Newsweek, September 24, 1956.)

Dalmai aš sutinku, kad Godot atėjimas veikale nėra esminis (laukimu tačiau paremtas visas veiksmas — kitaip nė vieno scenoje nebūtų), bet visai nesutinku, kad absurdo teatras nėra "idėjiniai angažuotas teatras", kaip iš paskutiniųjų tvirtina šio teatro ginklanėšiai. Jeigu nebūtų angažamento, tai nebūtų žvanginimo ginklais. Gilesnė analizė iškelia visai priešingus faktus.

Šioje vietoje tinka pastebėti, kad beprasmiškumo, beviltiškumo ir nihilizmo idėjas bruka beveik visi žymieji šio "idėjiniai neangažuoto teatro" atstovai, kaip E. Ionesco, S. Beckett, H. Pinter, Ed. Albee ir gal ryškiausiai J. Genet, kuris nihilizmą (The Balcony) manifestuoja, net jį perkeldamas į metafizinę plotmę, tuo kurdamas jau savotišką absurdo religiją.

Visai teisingai absurdo teatro kritikas (palankus) Eric Bentley nurodo, kad visų tokių idėjų šaknys randamas vokiečių filosofo Fr. Nietzsche's raštuose, kuris pirmas "įspėjo" pasauli, kad "Dievas mirė". (Eric Bentley "The Life of the Drama", p. 341, Atheneum, 1964.) Kaip religinis teatras angažuoja žiūrovą Dievui, taip absurdo teatras angažuoja žiūrovą ne-dieviui. Tai jau idėja, net labai konkreti idėja.

Ne preciziškai kalbant, taip, absurdo teatras neangažuoja savęs jokiai kolektyvinei ar istorinei tiesai, dogmai ar idėjai, pvz. Dievui, tradicijai, moralei ar kuriai nusistovėjusiai gyvenimo koncepcijai ar jų grupei. Tačiau jis yra angažuotas atvirkščiai, su priešdėliu "ne". Gyvenimo ir jo vertybių, jų sukurtų, neigimas yra toks pat angažamentas, kaip ir teigimas. Absurdo teatras visur pabrėžia savo tiesą, neša pasauliui savo "message" — atverti žmogui akis, parodyti jo egzistencijos absurdiškumą! Kada religinis teatras angažuoja "gyvam Dievui", tai absurdo teatras — "mirusiam dievui". Nihilizmo evangelija — juodas siūlas nuo Nietzsche's laikų, tik dabar šiai evangelijai rasta nauja technika, naujos priemonės ir spalva, alegorijos ir simboliai. Šį faktą savo kalboje taip pat esu trumpai pažymėjęs.

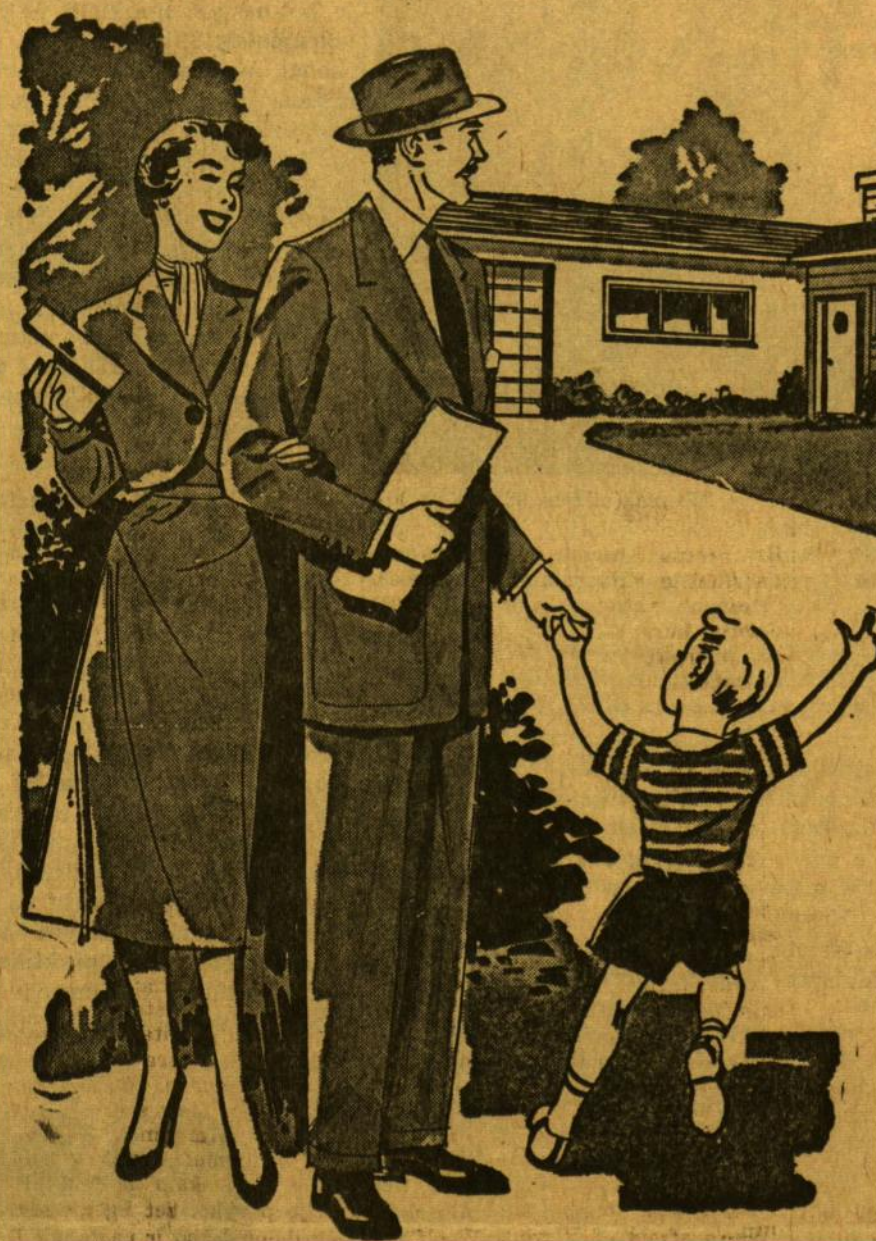
Absurdo teatro ypatybė yra ta, kad jis nepristato problemos tradicine tvarka, neatidengia jos tiesioginiai, metodiniai, eidamas nuo vieno klausimo prie kito, kol visa problema išsispindžia. Čia viskas yra sujaukta, žiūrovas pamato tai, ko jis visai nesitiki ir ne taip, kaip yra įpratęs. (Turiu galvoj tik idėjinę veikalo pusę, ne techninę.)

Nevertindami jau priimtų gyvenimo normų, išėdami iš "nieko" ir viską suveddami į "nieką", absurdiškai nesiskaito su priemonėmis bei žiūrovų jausmais.

Vyresniusius sunku "prigriebti", jie turi daugiau patirties ir atsparumo. Tai turėdama galvoj, liberalinė profesūra ir nukreipė savo žvilgsnį į studijuojantį jaunimą. Taip, teisingai p. Mockūnas rašo, kad tokie veikalai yra įtraukti į kolegijų ir universitetų programas, kaip privalomas kursas dramų studijuojantiems, bet jie įtraukiami kaip tik todėl, kad jie neigia (Nukelta į 5 psl.)

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią lietuvių virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Turtas virš
\$50,000,000.00

KURIOJE JŪSU, KAI TAUPYTOJO, pinigai yra geriausiai apsaugoti ir neša Jums papildomas pajamas.

- **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kurio laiku, pagal Jūsų taupymo planą reikalingai.
- **PELNINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartus į metus pridėdamas prie Jūsų sskaitos leidžia lengviau siekti tikslų.
- **PARANKI** — vieta patogi ir seniai įvestas taupymo pašto skyrius leidžia dar daugiau sutaisyti.
- **SAUGI** — nes visos santaupos iki \$10,000.00 apdraustos valstybinės JAV valdžios įstaigos.

KAI NAMŲ PIRKEJAS Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikalingumus ir paruoštą biudžetą.

- **NAMA GREICIAU ĮSIGYSITE**, nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti švininku.
- **ĮSIGYSITE JĮ LENGVIAU**, nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą nuosimėmus ir kitus mokesčius.
- **ĮSIGYSITE JĮ BE RŪPESČIŲ**, nes kaimynystėje esanti draugiška mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

Savo narius turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Šeimos apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarys susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame narius specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Parduodame ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti paštu
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue

Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:
PIRMADIENĮ . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.

TRECIADIENĮ visą dieną uždara.
KETVIRTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SEŠTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

LIGONINĖ

(Atkelta iš 3 psl.).

— A! Tamsta pats? — perklausė kiek patylėjęs. Jeigu taip, žmogau, aš būčiau galėjęs pasakyti: „Žiūrėk, ana ten! — Ir rodydamas jam duris, pramurmėjo: — Jūs manote, kad mes neturime ko veikti! — Faustas Salema pasuko ten. Kambaryje stovėjo šešetas pusnuogių vyrų. Tarp jų du balti chalatai: budįs gydytojas ir sanitaras. Pagaliau jis sulaukė savo eilės.

— Ir tamsta, kuo nusiskundi — paklausė gydytojas.

Faustas Salema jam įteikė kito dakto-ro laišką. Gydytojas greitai perskaitė laišką ir komentavo: — Įtarimas, kad... Įtarimas... Atrodo, kad tamsta esi įtarimas asmuo. — Ir nusiūnokė iš savo paties pokšto. Paskui rimtai, tęsė: — Ne, tamstai netruksta pagrindo. Kaip visa tai atsitiko?

Faustas padarė neaiškų mostą, rodžiusį jo nežinojimą, mostą, kuris visą atsakomybę užkrovė paslaptingam bei permainingam likimui.

— Kaip aš galiu žinoti?

— Pažiūrėsim. Užtenka pakelti marškinius... — Greitai apžiūrėjo ir padarė išvadą. — Taip, turi būti. O dabar popieri-

nis reikalas. Tamstos pavardė? Vedęs? Užsiėmimas? Adresas?

Faustas atsakinėjo į klausimus dvejodamas, lyg kopdamas stačiais, sunkiais laiptais. Jis biau-rėjosi melu ir jautė, kad jo atsakymai tebuvo tik formaliai teisingi. Pasisakė esąs vedęs, o buvo atskirtas nuo žmonos ir laukė skyrybų. Pažymėjo esąs mechanikas, o iš tikrųjų buvo subankrutavęs pramonininkas. Adresą davė savo paskutinių gyvenamųjų namų, prieš kelis mėnesius parduotų iš varžytinių skoloms apmokėti. Jam tepriklausė tik vardas ir pavardė; vien tik jie atitiko tiesą ir buvo pilipė prie jo odos kaip neatimamas ir įkryrus turtas.

— Šventos Eulalijos ligoninė?

— Taip, pone daktare.

— Gerai; anketa turi būti pasirašyta pono direktoriaus. Tuo tarpu tamsta apsi-renk. Linkiu pasveikti. Sudiev.

Jis paliko prie durų abejodamas. Apsirengti? Argi jis nebuvo apsirėngęs? Negalėjo suprasti.

Staiga tarnautojas, judindamas popierį, šūktelejo jo pavarde:

—Faustas Salema! Kuris jūsų?

— Aš esu.

— Ko stovi? Ambulansas jau ten lau-kia, o tamsta vis dar nesusitvarkęs.

— Kaip tai nesusitvarkęs?

— Na, tai tau! — sušuko žmogus. —

Tamsta nesupranti? — Ir jis jam išaiškino jį neraminusią paslaptį.

— Vadinasi, aš negaliu eiti į ligoninę pėsčias, nei važiuoti taksi, nei vilkėti savo rūbais?

— Ne, senjore. Dabar tamsta jau pri-klausai ligoninei ir esi pacientas. Turi vyk-ti ambulanсу ir vilkėdamas jos drabužiais. Toks nuostatas.

— Ir nėra priemonių?

— Ne, senjore. Daugiausia ką tamsta gali, tai išvengti maudynės, nes esi švarus žmogus, ir plaukų kirpimo. Tai viskas.

„Nuostatas! Įstatymas jau yra baisus dalykas, tačiau nuostatas, povainikis įsta-tymo sūnus, beveik visad esti blogesnis. Lai-mingas tas, kuris niekad nekenktėjo nuosta-tom tironijos!“ Taip galvojo Faustas Salema, nusirengdamas. Ir apsinuogindamas galvo-ję, tikriau, jautė, jog nutraukias ryšį, jį rišusį su ankstybesniu pasauliu. Dabar tik jis pamatė svarbą, kokią gali turėti ge-rai pasiūtas švarkas, apykaklė ir kaklary-šis. Jie buvo tartum klasės pasižymėjimo ženklai, kastos ordenai. Ir jis, Faustas Sa-lema, buvo lyg karininkas, kuriam nuplėšia antpečius, atima kardą ir viešai degraduoja.

Paliko nuogas.

Tarnautojas jam įteikė ligoninės rūbus: vilnones kelnes, keistus flanelinius apatinius marškinius be sagų ir šiurkščios medžiagos

švarką, kuriam nuolatiniai plovimai negalė-jo nutrinti plūkių ir kraujo ženklų. Ir virš visko, apsiautalas.

Tuo gi tarpu, jam apsirėngiant, jį už-liejo keista ramybė. Jausmas, kad jis visiškai nutraukė ryšius su praeitimi, kad kitas žmogus, begaliniai skirtingas nuo buvusio, įsikūnijo jame. Ir tas jausmas, jam neži-nant kodėl, jį guodė ir tapatybino su jo li-kimu.

— O kaip su mano rūbais?

— Jie bus dezinfekuojami.

—Tai nereikalinga.

— Ką?

— Žinau, tai liepia nuostatas, tačiau ne-reikalinga. Jūs atiduodu tamstai... aišku, jeigu pageidauji. Trumpai: žinokis...

— Ką tai reiškia?! Į kokią ligoninę tamsta ateini?

Ir tarnautojo veide atspindėjo tokia iš-gastis, tokia abejonė, kad Faustas Salema, besijuokdamas, pridūrė:

— Ne, aš nevykstu į Rilhafoles. Ateinu į Sv. Eulaliją. Bet tie rūbai man nebebus reikalingi.

— O kas bus, kai tamsta...

— Mielas pone, man nebus "kai"... Aš dabar esu ligonis. Tokia yra mano galutinė būklė... Aš nebesu žmogus. Tad man nebe-reikalingi nė rūbai. Ar neaišku? Nesuprato-te? Taip pat man nesvarbu, kad tamsta mane suprastum.

Ir nelaukdamas atsakymo, jis nuėjo prie išėjimo durų, girdėdamas tokią pastabą:

— Kasdien atsiranda koks panašus!..

Kieme, belaukdami išvykimo įsakymo, stovėjo keli ligoniniai, vyrai ir moterys.

Faustas Salema jautėsi juokingas. Kel-nės tesiekė kelių, marškinių rodė krūtinės dalis, apsiautalas, labai siauras, slydo nuo jo pečių. Atrodė, kaip išbadėjęs arlekinas. Tačiau ši būklė jo neliūdino ir nepažemino, priešingai, jam teikė savotišką, nesupran-tamą išdidumą, paslaptingą puikybę. Jam būtų patikę matyti čia visus savo draugus iš to pasaulio, iš kurio jis galutinai pasi-traukė. Jie ir jos. Jam būtų buvę malonu pamatyti jų reagavimą. Buvo tikras, kad pasijustų kur kas daugiau pažeminti nei jis. Nusišypsojo.

Šalia jo viena ligonė taip pat nusišyp-sojo, ir, truputį paraudusi, lyg kad tas šyps-nys būtų buvęs skiriamas jai, nesąmonin-gai pradėjo tvarkyti plaukus.

Vienas balsas ėmė šaukti pavardes, ir vienas paskui kitą ligonys suėjo į ambu-lansą.

— Faustas Salema!

Jis įlipo, atsisėdo ir užmerkė akis. Ir tuo tarpu, kai ambulansas riedėjo seno miesto kreivom gatvėm, milžiniškas pranašumo jausmas užtvindė jį: jausmas, koki gali pa-tirti žmogus, vykstant atskleisti nežinomo pasaulio paslaptis. (Bus daugiau)

19-SIS NEREM SUVAŽIAVIMAS IR PARODA

POVILAS ŽICKUS

"Northeast Electronic Research and Engineering Meeting", sutrumpintai vadinamas NEREM, lapkričio 2, 3 ir 4 dienomis turėjo savo kasmetinį suvažiavimą ir parodą "Sheraton-Boston Hotel and War Memorial Auditorium" Bostone. Suvažiavime dalyvavo iš Amerikos, Kanados, Vokietijos, Olandijos, Japonijos ir kitų kraštų apie 20,000 elektronikos inžinierių ir kitų mokslininkų. Parodoje dalyvavo su savo naujaisiais atradimais ir gaminiais daugiau kaip 300 tos srities tyrimų ir gamybos firmų. Sesijų metu kalbėtojai buvo tyrimų mokslininkai elektronikos, fizikos, medicinos, biochemijos, biomedicinos ir kitų sričių. Per tas tris dienas jų paskaitų buvo kelios dešimtys. Paminėsim tik kai kurių žymesnių įstaigų pavadinimus, kurių atstovai buvo prelegentai: Harvardo universiteto fizikos, medicinos, biochemijos ir biomedicinos mokslininkai; Massachusetts Technologijos instituto net patys prezidentas, Tufts universiteto, Northeastern univer., Kalifornijos universiteto iš Los Angeles, Connecticut universiteto, Stanford univer., Virginia Politechnico instituto, Colorado universiteto, Krašto apsaugos d-to atstovai, Nasa atstovai, Mass. General Hospital, Sacramento Paek Observatorijos, Children's Hospital Research Foundation, Medical Research Foundation, bei kitų tos srities ne tik tyrimų, bet ir gamybos kompanijų atstovai. Dauguma jų su daktaro laipsniais. Paskaitų temos: Mikro bangų antenos, erdvių elektronikos reikalai, erdvių ryšio sistema ir technika, aukštos energijos, erdvių instrumentacija, biomedicinos elektronika, biochemijos elektronika, sateliniai ryšiai, naujos medžiagos elektronikai, plazmos astrofizika, biologiniai laser radiacijos efektai, atominės energijos elektros panaudojimas erdvėje, radaro astronomija, optinės sistemos, quantum elektronika ir daugybė kitų. Kiekvienas paskaitininkas turėjo paruošęs savo paskaitas raštu, kurių nuorašus tuo besidomintieji galėjo įsigyti.

Elektronika šiandien yra viena iš populiariausių fizikos mokslo šakų. Jos pagalba turim radiją ir televiziją, jos pa-

galba per satelitus tiesioginiai perduodamos televizijos programos už vandenynų, jos pagalba valdomos raketos, palaimis turėjo savo kasmetinį suvažiavimą ir parodą "Sheraton-Boston Hotel and War Memorial Auditorium" Bostone. Suvažiavime dalyvavo iš Amerikos, Kanados, Vokietijos, Olandijos, Japonijos ir kitų kraštų apie 20,000 elektronikos inžinierių ir kitų mokslininkų. Parodoje dalyvavo su savo naujaisiais atradimais ir gaminiais daugiau kaip 300 tos srities tyrimų ir gamybos firmų. Sesijų metu kalbėtojai buvo tyrimų mokslininkai elektronikos, fizikos, medicinos, biochemijos, biomedicinos ir kitų sričių. Per tas tris dienas jų paskaitų buvo kelios dešimtys. Paminėsim tik kai kurių žymesnių įstaigų pavadinimus, kurių atstovai buvo prelegentai: Harvardo universiteto fizikos, medicinos, biochemijos ir biomedicinos mokslininkai; Massachusetts Technologijos instituto net patys prezidentas, Tufts universiteto, Northeastern univer., Kalifornijos universiteto iš Los Angeles, Connecticut universiteto, Stanford univer., Virginia Politechnico instituto, Colorado universiteto, Krašto apsaugos d-to atstovai, Nasa atstovai, Mass. General Hospital, Sacramento Paek Observatorijos, Children's Hospital Research Foundation, Medical Research Foundation, bei kitų tos srities ne tik tyrimų, bet ir gamybos kompanijų atstovai. Dauguma jų su daktaro laipsniais. Paskaitų temos: Mikro bangų antenos, erdvių elektronikos reikalai, erdvių ryšio sistema ir technika, aukštos energijos, erdvių instrumentacija, biomedicinos elektronika, biochemijos elektronika, sateliniai ryšiai, naujos medžiagos elektronikai, plazmos astrofizika, biologiniai laser radiacijos efektai, atominės energijos elektros panaudojimas erdvėje, radaro astronomija, optinės sistemos, quantum elektronika ir daugybė kitų. Kiekvienas paskaitininkas turėjo paruošęs savo paskaitas raštu, kurių nuorašus tuo besidomintieji galėjo įsigyti.

galba per satelitus tiesioginiai perduodamos televizijos programos už vandenynų, jos pagalba valdomos raketos, palaimis turėjo savo kasmetinį suvažiavimą ir parodą "Sheraton-Boston Hotel and War Memorial Auditorium" Bostone. Suvažiavime dalyvavo iš Amerikos, Kanados, Vokietijos, Olandijos, Japonijos ir kitų kraštų apie 20,000 elektronikos inžinierių ir kitų mokslininkų. Parodoje dalyvavo su savo naujaisiais atradimais ir gaminiais daugiau kaip 300 tos srities tyrimų ir gamybos firmų. Sesijų metu kalbėtojai buvo tyrimų mokslininkai elektronikos, fizikos, medicinos, biochemijos, biomedicinos ir kitų sričių. Per tas tris dienas jų paskaitų buvo kelios dešimtys. Paminėsim tik kai kurių žymesnių įstaigų pavadinimus, kurių atstovai buvo prelegentai: Harvardo universiteto fizikos, medicinos, biochemijos ir biomedicinos mokslininkai; Massachusetts Technologijos instituto net patys prezidentas, Tufts universiteto, Northeastern univer., Kalifornijos universiteto iš Los Angeles, Connecticut universiteto, Stanford univer., Virginia Politechnico instituto, Colorado universiteto, Krašto apsaugos d-to atstovai, Nasa atstovai, Mass. General Hospital, Sacramento Paek Observatorijos, Children's Hospital Research Foundation, Medical Research Foundation, bei kitų tos srities ne tik tyrimų, bet ir gamybos kompanijų atstovai. Dauguma jų su daktaro laipsniais. Paskaitų temos: Mikro bangų antenos, erdvių elektronikos reikalai, erdvių ryšio sistema ir technika, aukštos energijos, erdvių instrumentacija, biomedicinos elektronika, biochemijos elektronika, sateliniai ryšiai, naujos medžiagos elektronikai, plazmos astrofizika, biologiniai laser radiacijos efektai, atominės energijos elektros panaudojimas erdvėje, radaro astronomija, optinės sistemos, quantum elektronika ir daugybė kitų. Kiekvienas paskaitininkas turėjo paruošęs savo paskaitas raštu, kurių nuorašus tuo besidomintieji galėjo įsigyti.

Sios NEREM parodos proga kiekvienas lankytojas galėjo matyti ne tik tiems visiems tyrimams ir sritims naudojamus aparatus, bet ir jų veikimą.

Trumpoje informacijoje negalima aptarti nei tų visų paskaitų, nes jos vyko tuo pačiu laiku keliose vietose, nei tų parodos eksponatų. Jų buvo labai daug. Tai šių dienų elektronikos mokslo stebuklai. Pvz. dr. Arthur S. Nowick ir dr. Siegfried R. Mader, naudodami garinimo priemones, pagamino naujus magnetinius lydinius (alloy). Tuo tarpu labai plonus nuo 200—600 Angstroms (Angstrom — šimtamilijoninė dalelė centimetro). Tie filmai dviejų rūšių: iš kobalto ir auksa ir iš kobalto ir sidabro. Tai didelis atominis faktorius. Naudojant šią techniką, bus gaminamos naujos metalų struktūros. Dr. John Mayo sakė, kad Bell telefono kompanija pagamino kabelį, kuriuo galima perduoti 224 milijonus bits (atseiti, atskirų pasikalbėjimų) per sekundę.

Paskaitose buvo prisiminta ir Sovietų Rusijos elektronikos pasiekimai. Sovietai elektronikos srityje, ypačiai kompiuterių srityje yra atsilikę tarp 3—5 metų nuo Amerikos. Tačiau jie taigai darą didelę pažangą ir dideliais šuoliais žengia pirmyn. Taip pat prisiminta ir Lenkijos elektronikos gamyba. Lenkai taip pat esą kai kuriose srityse pažengę labai toli. Jie jau iešką net rinkos savo gamybai Amerikoje. Pasiūla čia jau susidomėta, nes lenkų gamyba gera ir daug pigesnė.

"PASKUTINIS IŠNIEKINIMAS"

(Atkelta iš 2 psl.)

Int pasiekti archyvų — nuo katėgoriškų tvirtinimų tenka atsisaikyti. Kad paaiškintumai su didelėmis skylėmis — tai aiškiai matyti. Pasakyta apie kai kurių asmenų pasitraukimus į vakarus (tai naujovė, pirmiau to vengta — L. P.), bet nutylėta, kas išliko Gilbony ir daugelį kitų. Ir Bronys Raila su jo pristatymu, kur pasakyta, kad jis 1944 m. pasitraukęs į vakarus, nesutinka. Jis "D." rašo: "Aš nepasitraukiau, o aplinkybų buvau priverstas nuo okupanto pabėgti, ir ne 1944, o dar 1940 metais". Apie tas aplinkybes, jei neklystu, jis savo laiku vienoje iš "akimirčių" buvo prasislėgęs, tai jos ir nebereikalingos čia išskelti.

Kad "didysis brolis" nenustoją brukti į lietuviškas knygas kiriliką, parodo ir ši knyga apie L. Skabelką. Kiekvienas rusiškas žodis stengiamasi spausdinti rusiškais raidėmis. Bet nuostabi, kad A. Miškinio atsiminimuose — "Leonas Skabelka universitete" Liubov Aleksiejevna vis dėlto palikta lietuviškai parašyta. Koks baisus nusikaltimas komunistiniam budrumui!

5.

Bronys Raila būna savotiškai pažangus. Jis, pvz., įsivaizdavo naują "sankleivį", kurio kiti rašto žmonės vengia. "Akimirkoje" apie Leoną Skabelką užtikinama dar įdomesnių gudrybių. Jis vienoje vietoje rašo apie "Kauno sodomą ir homorą". Pasekus juo, reikėtų ra-

šyti: halva, homurs, herklė — vietoj galva, gomurs ir gerklė. Juk tai tikras humoro pamėgimas, nes kuogi kitu pateisintume tokį nepaprastą gomoros, arba Gomoros, rašymą.

Būdamas dėkingas Broniui Railai už dažniausiai pasigėrėjimo vertą lektūrą, — o šiuo kartu ir už malonią ekskursiją į "senovės" Kauką su raketom ir zenitų ir suktukus į sodomas ir gomoras, — dar kartą pabrėžiu, kad "Paskutinis išniekinimas", jau vien atsimenant velionies senų tėvų nusiteikimus, galėjo būti toje "akimirkyje" apie Leoną Skabelką serijoje praleistas. Lygiai man nesuprantama, kam buvo leistas į suvalkijos ūkininkų neramumų analizę. Leono Skabelkos epepoje šie neramumai buvo post factum. Visokie "valdžios pasikarščiajimai" bei "pralietas balts kraujas" taipgi nesiderina su mūsų tautinės dramos solidžiu vertinimu.

Ludass Pagramantis

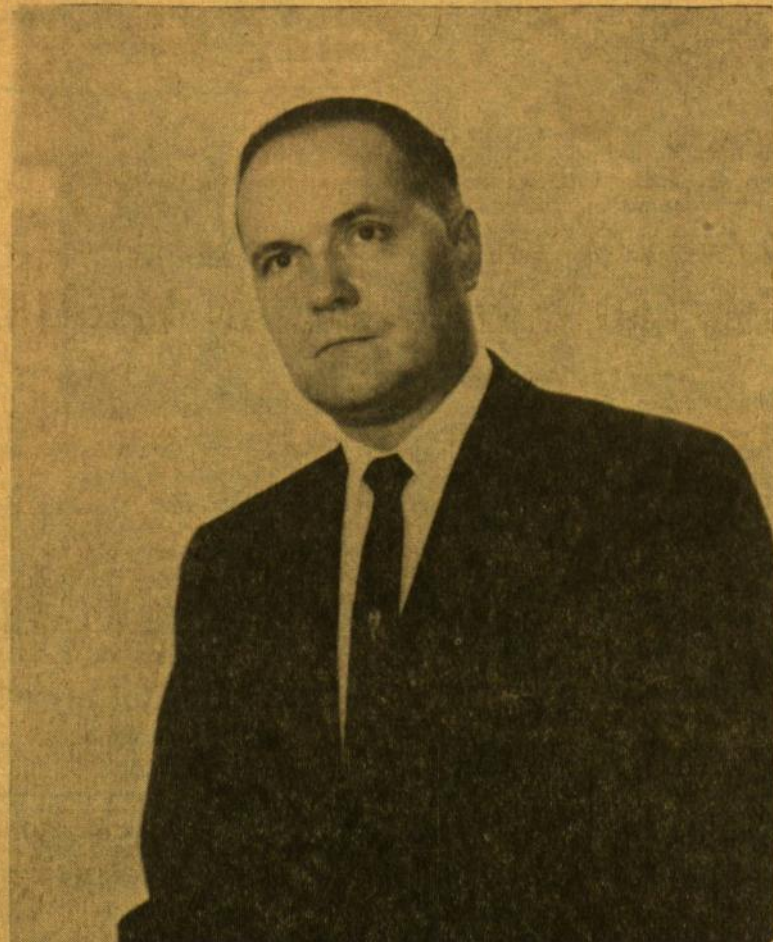
SOPHIE BARGUS RADIO SEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniai ir sekmadieniai nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadieniai 7 val. vak.

VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 kil. AM ir 1027 mg. FM

Telef. HEmlock 4-2413
7159 South Maplewood Avenue, Chicago, Illinois, 60629

SIEMETINIS ROMANO MECENATAS

Dr. Petras Kisielius, nepavargstantis visuomenininkas ir neišsėnantis lietuvių kultūrinio užmojų rėmėjas, yra šiemetinis penkioliktojo "Draugo" romano konkurso mėcenatas, šiam reikalui paskyręs 1000 dolerių, kurie ateinančių metų kovo mėn. bus įteikti vienam iš septynių prisijusių rankraščių autoriui išdėtingoje literatūros šventėje, Chicagoje.

DAR APIE ABSURDO TEATRĄ

(Atkelta iš 4 psl.)

visa tai, ką konvencionalus teatras teigia. Neturėdamas tradicinio "plot", nei "common sense", absurdo teatras degina kraują idėjiniai neangažuotam studentui — kaip priešingybė. Jaunimui patinka chaosas, betvarė, pasipriešinimas autoritetui, lauzymas taisyklių ir tiesų, nieko nepaisymas, neribota laisvė etc. etc. Tai didelės dalies dabartinio jaunimo idealas, o kartu ir absurdo teatro idealas!

Perskaitęs tokio E. Albee's "Who's afraid of Virginia Woolf", žmogus negali tris naktis miegoti. Veikale pataloginis žmogus pristatomas kaip sveikas. Jautiesi pamintas ir nužmogintas.

Štai neseniai matėme Chicagoje E. Ionesco "Kėdes", kurias gražiai ir meniškai mums pristatė N. Martineitytė ir J. Kelečius. Maža ką galėčiau prikišti šiam, kultūringai išpildytam ir sceniškai išbaigtam spektakliui — suvaidinta kone be priekaištų. Kelečius buvo kiek įtikinamesnis, bet jo ir vaidmuo de-

kingesnis. Martineitytė simpatiška ir šilta, vienodai stipri nuo pradžios iki galo. Fizinio išpildymo prasme šis spektaklis buvo tikras šedevriukas. Viena kita smukmenėlė nė neminėta, kada visas toks didelis darbas išneštas, sakyčiau, gerai. Bet yra ir kita medalio pusė — aš einu į teatrą pažūrėti ne vien tik kaip išpildo, bet, svarbiausia, ką išpildo. Man svarbiau turinys, ne jo forminimas. Gi, pasibaigus vaidinimui, šį kartą mano nuotaika buvo kaip po daktaro operacija pavyko, bet ligonis mirė. Tiek daug darbo ir pastangų išlėkė pro langą, veiksmui baigiantis, kartu su abiem senukais!

Kas pajėgia žodžius ir veiksmus pritaikyti konkretiems gyvenimo pavyzdžiams, tam "Kėdžių" idėja moraliai tendencinga ir idėjiniai angažuota.

Mūsų gyvenimas nėra nei grumtynės su tuščiomis kėdėmis, nei laukimas iliuzorinių svečių, nei idiotiškas pranešimas žmonijai. (Jeigu, žinoma, kas tiki kitaip, tada ir yra kitaip.)

Penicilinas ir įvairūs žmogaus laimėjimai medicinos srityje nėra tuščia kėdė. Automobilai, radijas, lėktuvai irgi nėra atsiradę tuščias kėdes perstatinėjant. Skridimai į erdves, į mėnulį neįvyko santykiu, jant tik su tuščiomis kėdėmis. Žmonijos pažanga civilizacijoje, kultūroje etc. taip pat neatsirado laukiant įsivaizduojamų svečių. Pagaliau, mūsų pasaulyje, Lietuvių Enciklopedija, taip pat neatsirado sėdint tik ant tuščios kėdės! Kad dėl ambicijos stokos ar kitų priežasčių Senelis netapo generolu, o visą gyvenimą pasiliko sargu, tai jo asmeniškai tragedija. Padėtis neišgelbsi, ti nė šuniu lojimas į autoritetą (absurdininkams nieko nėra gerbtino ar švento), tai jis kalba ir loja tik už save, o ne už mane ir ne už visą žmoniją. Universalumo, bendros idėjos visiems čia neįmanoma išvesti. Ir oratoriaus "kalba" buvo daugiau "nesveikas įspūdis", negu žmonijos kurtumo ar tuštumo simbolis.

Pabaigai L. Mockūnas angliskai cituoja įvairių tikrųjų dvasiškų, dalyvavusių premjeror" teigiamą "Waiting for Godot" įvertinimą. Tikiu, bet tas tik tiek ir reiškia.

Ga'ėjo jiems pat'kti, bet ką bendrą turi su dvasiškais mirtimi nu-teistieji, kuriems taip pat veiklas patiko?

Jau minėtas M. Esslin anksčiau nurodyto knygoje 14—17 psl. aprašo tokį įvykį (laisvas atpasakojimas): "Waiting for Godot" buvęs parodytas San Quentin mirtininkams. Nepaprastas pasisekimas! Kal'niai veiklą puik'iai suprato. Visiems, kaip vėliau rašė korespondentai, buvę aišku, dar vaidinimui nepasibaigus, kad Godot neateis ir jų neišgelbės... Kiti skeptiškai samprotavę, kad ir atėjęs jis padėties nebepakeistų, nes per vėlu — gazo kameros jau rengiamos... Galų gale visi džiaugėsi, kad ir kitų toks pat likimas laukia, nes galutinę sąskaitą triumfuosias NIEKAS.

Anatolijus Kairys

MOVING

Apraustas perkraustyma

įvairiu atstumu

A. VILIMAS

8415 S. Lithuania Ave

Tel. FRontier 6-1882

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvei ir krosnims. "Geresnė ir pigesnė alyva"

Tel. HEmlock 4-6264

PETER STIRBIS

6741 So. Maplewood Ave

Chicago, Ill. 60629

JEI JUS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniai ir sekmadieniai nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. Y.
PHILADELPHIA 23, PA
ALLENTOWN, PA
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
HAMTRACK MICH
SO. BOSTON, MASS
TRENTON 10, NEW JERSEY

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
968 BLEECKER STREET
FREEWOOD ACRES
431 W. CHARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILMORE AVENUE
11601 JOS CAMPAN AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JOS CAMPAN AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PE 9-4507
HE 5-1654
232-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0288
CH 7-5164
HE 5-6368
GR 5-9746
PR 1-0696
TO 8-3960
AN 8-1120
EX 2-0306

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
G R 6 - 7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIRAS CESAS

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETUS
\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Užsakykit vietas iš anksto Padėkos Dienai (Thanksgiving Day).

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmadienį iki ketvirtadienio. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktadienį ir šeštadienį iki 5 valandos ryto.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SEPECTALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTUOTA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western P.Rosp. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 9:30. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniai atdara nuo 12 iki 5 v.v.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

NOVEMBER — LAPKRIČIO 11, 12, 13 D. D.

DUJARDIN V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth	\$5.29
MONNET THREE STAR BRANDY	Fifth	\$5.49
OTARD IMPORTED COGNAC	Fifth	\$4.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	\$4.09
RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED		
Dry or Sweet	30 oz. Bottle	\$1.29
CHOICE OF TWO POPULAR BRANDS OF IMPORTED CANADIAN WHISKY	Fifth	\$4.98
MOET & CHANDON IMPORTED CHAMPAGNE	Fifth	\$3.98
DUVAL IMPORTED 1959 VINTAGE RED LISBON GRAPE WINE	Fifth	\$1.79
MAMPEDIKTINER IMPORTED GERMAN LIQUEUR	Fifth	\$4.98
AMSTEL IMPORTED HOLLAND BEER		
Case of 24—12 oz. Throw away bottles Case		\$4.95

NAUJI LEIDINIAI

● **Jurgis Glianda, AGONIJA.** Romanas. Nidos klubo leidinys, nr. 55, 1965 m. Knyga 406 psl., jos kaina: klubo nariams — minkštais viršeliais \$2.50, kietais — \$3.00, ne nariams — 25% daugiau. Leidinys gaunamas "Drauge".

Pastarasis Jurgio Gliandos užmojis — parašyti romaną iš paskutiniųjų Lietuvos nepriklausomybės dienų — yra labai intriguojantis, net tam tikra prasme šokiruojantis reikalas. Mat, romane veikėjai yra daug kam dar gerai pažįstami asmenys, pradedant 1940 m. Maskvoje buvusiu Lietuvos pasiuntiniu dr. L. Natkum, pačiu respublikos prezidentu ir ministrais, baigiant anuometinių Amerikos lietuvių subruzdimo, ministerio P. Zadeiko statbelėjimu ir L. Simučio veikla. Romane vaizduojamos pačios tragiškiausios mūsų tautos dienos su visais kabinetų posėdžiais, sovietinėmis pinklėmis ir kit. Daug romane minimų žmonių dar tebėra mūsų tarpe ar pavergtoje Lietuvoje, daug apie tuos pačius istorinius įvykius yra vienokių ir kitokių nuomonių. Todėl visai suprantam, kad AGONIJA skaitytojų bus grobs tyte grobstoma, įvairiai komentuojama, virsdama tikru bestselleriu mūsų literatūroje.

● **THE MARIAN, November 1965.** Reguliariai išeinąs pirmoje kiekvieno mėnesio pusėje žurnalas, jau pasirodęs su lapkričio mėn. numeriu. Keičiant spalvas, mieliai atrodo dail. A. Korsakaitės sukurta viršelis, o paskutinis viršelio puslapis papuoštas A. Kežio, S.J. išradinga nuotrauka. Pirmasis straipsnis yra presbiterionų seminarijos profesoriaus dr. L. Brinerio, labai šviesiai kalbantis apie naująją dvasią Katalikų Bažnyčioje, apie katalikų liturginę studijų savaitę (kurioje tas presbiterionų dvasininkas dalyvavo), apie bendras katalikų ir protestantų biblines studijas ir archeologines ekspedicijas. Konvertitė iš protestantizmo, rašytoja — poetė Verla A. Mooth duoda straipsnį apie dėkingumo dvasią Kūrėjui.

Keliautoja G. Brendel pasakoja savo išpučius atsilankius į Taboro kalną šv. Žemėje. Rašytoja Danutė Brazytė — Bindo-

kienė dėsto apie patrauklios moters savybes. Argentinoje besidarbavęs lietuvis kun. A. Svedas, MIC, pasakoja apie Rožario miesto religines įdomybes, o amerikietis laikraštininkas H. Peisson savo straipsniu žadina meilę vyresnio amžiaus žmonėms. Lietuvis, gyventojų statistikos specialistas Gerbaudo pseudonimu, nagrinėja priežastis — kodėl vedusieji skiriasi. Amerikietis laikraštininkas R. Oswald aprašo mergaičių miestą netoli Cincinnati. Duodama knygų ir religinio gyvenimo apžvalga. Ir šis numeris, kaip ir visada, gausiai iliustruotas.

● **J. Variakojis, KARALIAUS MINDAUGO PULKAS.** Išleido "Karys" 1965 m. Leidinys 120 psl., kaina nepažymėta. Artėjant mūsų kariuomenės atsikūrimo šventei — lapkričio 23 d. — tokia knyga yra daugeliui atžvilgių labai prasminga. Pats aktyviai nepriklausomybės kovose dalyvavęs, autorius parašo čia vieno mūsų kariuomenės pulko tų kovų istoriją. Aprašas pajavirintas atitinkamomis nuotraukomis ir ypač gražiai parengtomis pulko žygių ir kovų schemomis, žemėlapiams. Leidinys vertas dėmesio ne tik istorine, dokumentine prasme, bet ir kaip sklandus ir patrauklus atsiminimų skaitinys. Jo išorinė išvaizda kiek gadina perkrautas ir mėgėjiškai primityvus aplanko piešinys.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

● **LAISKAI LIETUVIAMS,** tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas, 1965 m., spalio mėn., nr. 9. Žurnalo metinė prenumerata \$3.00, adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

● **ZVAIGZDĖ,** Jėzaus Širdies pasiuntinys, 1965 m., lapkričio mėn., nr. 10, leidžia tėvai jėzuitai. Prenumerata — \$3.00 metams, adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

● **VILTIS, A Folklore Magazine,** Oct. - Nov., 1965, No. 3. V. F. Beliajus, P. O. Box 1226, Denver, Colorado 80203. 1 Year — \$3.50, 2 Years — 6.00, Foreign — \$4.00.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENĖ

Šią vasarą Berlyno filmų festivalyje amerikiečių filmo "Cat Ballou" aktorius Lee Marvin laimėjo geriausio aktoriaus vardą. Vokietijai tada buvo gerokai įpykę ant amerikiečių, nes Hollywoodas, kuris išrenka 25 milijonus dolerių kasmet prie vokietų kino teatrų langelių, visiškai ignoravo Berlyno festivalį, pasiūsdami ten vos vieną filmą, minimą "Cat Ballou". Tuo tarpu išsiuntę visas žvaigždes į Maskvos festivalį, kur negauna nė dabartinio pigaus nusmukusio kvoterio.

"Cat Ballou" antraštė be galo klaidinanti ir visiškai neužintriguojanti bei nesuviliojanti žiūrovo. Atrodo, lyg pasakojimas ties kokią katiną. Tikrumoj tai savotiškas besikuriantis Amerikos fono — Western — vienos mergaitės tragiškai triukšmingas gyvenimo pasakojimas.

Šilkinų plaukų, gražias rūbais apdėtos, gražių manierų, gerai išauklėta (vos baigusi mokyklą — būsimoji mokytoja) jaunutė Catherine (iš to ir vardas Cat) Ballou važiuoja traukiniu pas savo tėvą į Wolf City, Wyo. Ji susitinka su neva kunigu, kuris padeda nusikal-

tėliui pabėgti iš traukinio. Wolf City mieste, kurio kai kurie gyventojai atitinka miesto vardui, nužudomas jos tėvas pasamdyto žudiko. Skausmo sukrėsta, mergina virsta pati pabėgėle nuo įstatymų su savo draugais: sutiktais traukiny dviem jaunuoliais — "kunigu" ir nusikaltėliu, indėnu ir girtuokliu jos samdomu geru šauliu.

Lee Marvin dėl savo dvigubos vaidybos — dvykų brolių: gero ir blogo, pelnytai gavo premiją.

Režisierius Elliot Silverstein, filmų pasaulyje atsiradęs visai neseniai — atkeliavęs iš televizijos, pasakojimą veda įdomiai per banjo grojančius trubadūrus (Stubby Kaye ir neseniai vėžiu miręs Nat King Cole).

Savo gi rolėje, kurią verta apdainuoti, iš Catherine virtusios "Cat", Jane Fonda puikiai išpildo pareikalautą iš jos moteriškumą, naivumą, vėliau veržlumą bei kovą su blogiu prieš blogį.

Filme labai daug humoro, spalvotos nuotraukos ryškios, pramoga jauniems ir seniems.

Request Records -- PLOKŠTELES

Naujausios ir geriausios ilgo grojimo autentiškos lietuviškos plokštelės.

Nepasitenkinkit pakaitalais.

Reikalautkit Request firmos.

Kreipkitės į savo apylinkės krautuves, arba rašykit:

REQUEST RECORDS, Inc.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N.Y.

— Automobilio pirmas patentas Amerikoje buvo duotas 1895 lapkričio 5 d. S. B. Selden, Rochesterio advokatui. Aplikaciją tam patentui jis buvo padavęs 1879 m.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

PIKMENYS FOTOGRAFAM
IR MEGĖJAMS

Daug sutapusių pirkdami: įvairių filmų foto aparatus, reikmenis. Pasinaudokite patogių planų atidedant pasirinktus reikmenis. Kalėdoms: Filmai užbaigti foto nuotraukų aptarnavimas. Atsargiai pirkdami ir ketvirt vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

Tel. PR 6-8898

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago

Tel. Virginai 7-7258-59

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. - GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Kalėdiniai Siuntiniai!

Mielie tautiečiai, nudžiuginkite artimuosius Lietuvoje pasidami jiems dovanėlių Kalėdoms ir Naujais Metams!

Mes esame sudarę tris specialius didžiąsias šventinius siuntinius, kurių kaina jums bus visai prieinama ir kokybė sužavės gavėjus. Štai jie:

Kalėdinis P(rabanginis) I

Angl. patinė šilto veluro medž. 3 j. dardai; išsiginai vyr. arba mot. eilutei vilnonė angl. medžiaga. 3½ j. nepermatomo nailono medž. suknelė — 4 j.; kaklaraištis; šilkinė skarelė; šokolado dėžė — 1 sv.; kakavos pupelių 1 sv.; švelnaus nailono mot. balt. — apatinukas ir kelnaitės; vyr. išsiginai nailono marškiniai; ir vyr. arba mot. skotiškos vilnos nertinis tik už 99 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Kalėdinis S(taigmeninis) II

Angl. viln. medžiaga dviems vyr. arba mot. eilutėms — 7 j.; labai graži portugaliska šilta medž. suknelė — 4 j., 2 poros nailono kojinių; vyr. arba mot. vilnonis nertinis, vyr. išsiginai nailono marškiniai; ir šokolado dėžė 2 sv. tik už 75 dol. su muitu ir pasiuntimu!

Kalėdinis D(ovaninis) III

Angl. viln. medž. vyr. arba mot. eilutei — 3½ j.; medžiaga šilta, graži mot. suknelė — 4 j.; sunkaus itališko šilko medž. suknelė — 4 j.; šilkinė skarelė; 2 poros nailono koj. ir 2 sv. šokolado tik už 60 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Be to, tebesiūčiame mūsų populiariusius standartinius siuntinius V-3, 10½ j.; viln. kostiuminės medž. už 55 dol.; N-4, 16 j. keturioms suknelėms nailoninės nepermatomos medž. už 45 dol.; P-3, 6 j. vilnonės medž. dviem paltams ir 3½ j. vilnonės medž. išsiginam kostiumui už 75 dol.; NMSK — 3 nertiniai, 3 išsiginai marškiniai, 3 viln. skarelės ir viena atkarpą 3½ j. kostiumui už 75 dol.; ir M-13, aukšto kaloriteto 22 lbs. maisto siunt. už 30 dol.

Automobilius, dviračius, siuv. mašinas, svaig. gėrimus, tabaką (Sov. gamybos) galime pristatyti iš Kaune ir Vilniuje esančių kooperatyvų.

Siūčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius (tik naujų prekių). Tokius siuntinius (iki 22 lbs.) galite adresuoti mums ir mes juos išspeakiduosime į Lietuvą už 12 dol.; įskaitant mūsų patarnavimą, licenciją, draudimą ir supokavimą. Gi už čia apmokėtą muitą pateiksime oficialią sąskaitą. Prie tokių siuntinių galima pridėti ir Jūsų kataloginių angliškių prekių.

Siųskite užsakymus, reikalaukite pavyzdžių ir kainininkų:

BALTIC STORES LTD.

421, Hackney Road

London, E. 2.,

Great Britain

Seniausioji šioje srityje lietuvių firma. Greitas, garantuotas ir gavėjo parašu patvirtintas pristatymas!

Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Illinois, Tel. 436-0494
GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

DOVANAS KALĖDOMS

savo artimiesiems
SIŪSKITE JAU DABAR
ir tik per

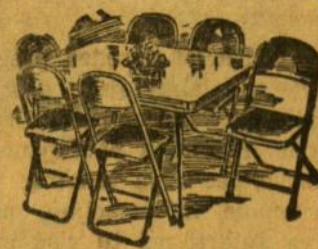
CENTRAL PARCEL SERVICE

kurio pagrindinė įstaiga yra
220 SOUTH STATE STREET
Telefonas WA 2-9354

gi miesto pietinės dalies skyrių rasite
2618 West 63rd Street
Telefonas WA 5-2466

Turime ypatingai gausų pasirinkimą prekių siuntiniams sudaryti. Apsilankykite pas mus ir vietoje įsitikinkite.

Garantuota siuntinių pristatymą trumpiausiu laiku atliekame jau NET 18 METŲ.

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val., antr., treči. ir šeštadienį 9-10 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4½%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRADIENIS, PENKTADIENIS, 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMADEI, KETVIRTADIENIS, 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTADIENIS, 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiadienį, uždaroma

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šalpą ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi iškilus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBLARTAR INSURANCE
THE HANOVER
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street

Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Remkite tuos, kurie skelbiaši dienr. Drauge.

STANDARD Safety...

ASSURED and INSURED!

Turtas

\$95,000,000.00

Rezervai

\$9,200,000.00

4¼% Current rate
per annum

4 Times a Year

All Savings in by the 15th
Earn from the 1st

Hours:
Mon. Thurs. — 9 to 5
Tues. Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

Standard Federal Savings visų sutauptų saugumas yra užtikrintas mūsų pajėgus ir pastovaus įmonės vėdimo ir apgalvoto veikimo... ir kiekviena sąskaita yra apdrausta Federal Savings and Loan Insurance Corporation, J.A. Valstybių valdžios agentūros. Norėdami saugaus taupymo ir aukštų pajamų, išmokamų keturis kartus į metus, pradėkite taupyti pas Standard Federal.

Chicago's apylinkė pajėgiausias

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

Kultūrinė Kronika

Literatūros vakaras ir koncertas "Lietuvių beletristikos antologiją" pasitinkant

Lapkričio 21 d. (sekmadienį), 3 val. popiet "Draugo" redakcijos patalpose ateitininkų meno draugija "Satrija" pristatys mūsų visuomenei šiomis dienomis Lietuviškos knygos klubo išleidžiamą "Lietuvių beletristikos antologiją" antrąją dalį. Tokios neeilinės knygos pasirodymo proga rengiamoj kultūrinėje popietėje literatūriniam pokalbi dalyvaus ir savo kūrybą skaitys antologijos antrosios dalies dalyviai — rašytojai, gyvenę Chicagoje ir jos apylinkėse: Aloyzas Baronas, Česlovas Grincevičius, Danutė Brazytė, Jeronimas Ignatonis, Nijolė Jankutė - Užabalienė, Marius Katliškis, Karolė Pažeraitė, Birutė Pikelėvičiūtė, Vincas Ramonas, Stasys Tamulaitis ir Albinas Valentinas.

Koncertinėje popietės dalyje Chicago lietuvių styginis kvar-

tetas išpildys Vytauto Jančio "Pastoralę", Franz Schubert'o D-mol kvarteto lėtają dalį ir Antonin Dvorak'o Amerikietiško kvarteto finalą. Kaip žinome, Chicago lietuvių stygininkai publikos buvo entuziastiškai sutikę praėjusį pavasarį savo debiutiniame koncerte, Jaunimo centre. Kvartetą sudaro: Povilas Matukas 1-mas smuikas, Alfonsas Paukštys — 2-ras smuikas, Vytautas Jančys — viola ir Petras Armonas — violončelė. Dalyvavimas šios kultūrinės popietės programoje bus antrasis mūsų styginio kvarteto viešas pasirodymas, kurio muzikos mėgėjai godžiai laukia, o po jo seks ir trečiasis, kada gruodžio 11 d. bus grojamas Ciurlonio kvartetas šio muziko ir menininko 90 metų gimimo sukakties minėjime, Jaunimo centre, Chicagoje.

• Solistės Aldonos Stempužienės pirmoji dainų plokštelė pasirodys lapkričio 19 d. Plokštelės vienoje pusėje įdėnuota komp. Dariaus Lapinsko "Mergaitės dalia", dvylikos dainų ciklas pagal senas lietuvių melodijas, o kitoje pusėje dešimtis kitų lietuvių kompozitorių dainų: to paties D. Lapinsko, J. Gruodžio, K. V. Banaičio, A. Račiūno, V. Jakubėno ir St. Šimkaus. Visos dainos plokštelėje palydimos Stutgarto simfoninio orkestro, diriguojant pačiam komp. Dariui Lapinskui. Plokštelę spausdino RCA Victor bendrovė. Stilingą albumo viršelį piešė Paryžiuje gyvenęs dailininkas Žibuntas Mikšys. Albumo įrašai, paaiškinimai ir dainų tekstai yra lietuvių ir anglų kalbomis. Tai bus vertinga plokštelė kiekvienam lietuviškos muzikos mėgėjui, o taipgi graži dovana svečiams. Plokštelė bus parduodama po 6 dol. ir stereo po 7 dol. plus persiuntimo išlaidas. Platintojams duodama 25% komisija, jeigu jie užsisako nemažiau 10 plokštelių ir įmoka pinigų drauge su užsakymu. Užsakymai jau priimami dabar, ir plokštelės bus išsiųstos platintojams lapkričio 22 d. Visais plokštelės reikalais rašyti: Fine Music Records, c/o J. Stempužis, 4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121.

• Jono Rimšos tapybos darbų paroda Clevelande, Gallery International, 13218 Superior - Euclid Ave. atidaroma lapkričio 14 d. ir tęsis iki gruodžio 11 d. Tikimasi, kad šio Pietų Amerikoje išgarsėjusio lietuvių dailininko, šiuo metu viešinio Jungt. Amerikos Valstybėse, darbai bus parodyti ir kitose šio krašto lietuvių kolonijose, visų pirma Chicagoje. Jonas Rimša yra laikomas autentiškiausias Pietų Amerikos tropikinės gamtos ir senosios indėnų dvasios bei jų kultūros atspindžių vaizduotojas. Rimšos darbai plačiai pasklidę Argentinos, Bolivijos, Peru, Anglijos, Australijos, Pietų Afrikos, Europos ir Amerikos muziejuose bei privačių kolekcionierių rankose. Pirmojoje čia Rimšos parodoje Clevelande išstatoma 50 aliejais ir akvarelėmis kūrinių.

• Nauja ir visa Henriko Radausko poezija vienoje knygoje. Gruodžio mėnesio viduryje ištikimas poezijos knygų leidėjas Vytautas Saulius vėl mūsų literatūrai padovanos puikų leidinį — Henriko Radausko "Eilėraščių". "Eilėraščių" pavadintoje knygoje tips visai naujas poeto rinkinys "Žaibai ir vėjai", o taipgi ir visos ankstesnės Radausko knygos: Žiemos daina (1955), Strėlė danguje (1950) ir Fontanas (1935). Visi sutelktinė kietai ir skoningai

įršta knyga turės 240 psl. Leidinys platinimui bus sukrautas "Drauge".

• Paskaita apie TSUNAMI bangą. Washingtono Lietuvių technikos ir gamtos mokslų draugija duoda progos vasingtoniečiams keletą kartų į metus pasiklausyti paskaitų apie įdomius ir naujus atsitikimus tikslųjų mokslų srityje. Spalio 30 d. po draugijos posėdžio, kuriame naujų valdybų buvo išrinkta: L. Kačinskas, P. Mažeika ir I. Saldukas, draugijos nariai ir svečiai turėjo progos išklausyti įdomios dr. Mykolo Slapšio paskaitos apie Tsunami bangą. Tai esanti ypatinga vandens banga, siekianti kartais ligi šimto jardų pločio ir keliasdešimt jardų aukščio, pakylančio dugne arba artimose vandenyno srityse, pasitaikanti dažniausiai Ramiajame vandenyne. Tokių destruktivių bangų istorijoje yra žinoma apie 500. Kai kurios iš jų užliejusios ištisus miestus ir pražudžiusios tūkstančius žmonių. Vėliausias tokios bangos išsiveržimas buvęs 1964 metais Aliaskoje.

Po paskaitos buvo parodyta naujas garsinis spalvuotas filmas, vaizduojas, kokiomis priemonėmis galima pajusti tos bangos atsiradimą, norint laiku gyventojus perspėti apie artėjantį pavojų ir evakuoti juos iš pavojingų pajūrio sričių į aukštesnes vietas. Dr. M. Slapšys kaip tik dirba įstaigoje, Washingtono, tiriančioje šios bangos registravimą bei sekimą. (G. G. K.)

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PROspect 8-9533

**SUSTOKIT, APŽIURĖKIT —
MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ
STEIN TEXTILE CO.**

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilninių, šilko, nylo, tafetų, aksomo, anglišių medžiagų paltais ir kostiumams siuntimui artimesiems ir Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę
Jefferson St. Chernin's aikštėje

Kun. Algimantas Kezys, SJ (kairėje), stud. Jeanne Mulcahy, parašiusi straipsnį apie A. Kezio nuotraukas televizijos programai, ir Chicago arkivyskupijos komunikacijos centro pagalbinis direktorius kun. Edward Wrobleksi.

• Nuotraukos menininkas kun. Algimantas Kezys televizijoje. Lapkričio 21 d. 10:30 val. ryte jis pasirodys WBBM-TV (kanalas 2) programoje "Take One" su 30 fotografijų kolekcija, pavadinta "Žmogus ieško gyvenimo pagrindinės reikšmės ir tikslo". Jis aptars ten rodomas fotografijas su Chicago arkivyskupijos komunikacijos centro pagalbinio direktoriumi kun. Edward Wrobleksi. Northwestern universiteto studentas David Green paskaitys studentės Jeanne Mulcahy paruoštą straipsnį apie kun. Kezio nuotraukas. Šio mūsų kūrybingo nuotraukos menininko dviem puslapiiais darbais buvo pasiūšęs ir metodistų leidžiamas kultūros žurnalas "Motive" š. m. spalio mėn. numeryje.

• Lietuviai dailininkai SEARS kompanijos rengiamose dailės parodose. Šiuo metu Prudential Building, Chicagoje, vykstančioje šios kompanijos surengtoje parodoje tarp viso pasaulio dailininkų randame ir

**LAIKRODININKAS
A. SERKŠNYS**
Geriausias ir pigiausias laikrodžių taisymas ir pardavimas.
2557 W. 63rd St. RE 7-1776

**LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ
IR VARTOTŲ
AUTOMOBILIŲ PREKYBA**

Neptune Motors Inc.
6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121
Išsimokėjimai mažu nuosimėlu per banką.

Atdara kasdien: Pirm. - Penktad. 9 iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 5 v. vak. Sekmad. 11 iki 5 v. vak.
Parūpinami, automobiliai pagal klientų reikalavimą.

B A N G A
TV - Radio - Stereo
Pardavimas ir taisymas
2740 W. 63rd Street
Tel. - 434-0421
P. Rudėnas — K. Šimulis

dvių lietuvių darbus: čekagistinio Valentino Ramonio ir kanadiečio Viktoro Bričkaus. Me-

PLANINGAS TAUPYMAS
MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Paskolos, perkant namus, daromos ligiems terminams ir žemais nuosimėliais mėnesiniais išsimokėjimais. Dėl visų informacijų, kreipkitės į

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK RD. — CHICAGO — VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

GARDŽIAUSIA DUONA—BULKUTĖS—SAUSAINIAI—TORTAI

BRUNO KEPYKLA
Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Agurkai!
Say, BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lithuanica Ave
Tel- CL 4-6376

**KOKIA GALI BŪTI GERESNĖ
DOVANA ŠVENTĖMS
JŪSŲ GIMINĖMS USSR,**

Jei ne gabalas apsiaustui (paltui), eilutei (kostiumui), suknelei geros rūšies grynų vilnų arba pusvilnės medžiagos. Tikrai dabar šventėms sumažintomis kainomis Jūs galite užsakyti neribotą kiekį, be maito ir be kitokių rinkliavų eilutėms (kostiumams) ir suknelėms nesiraukšlėjančius elastiškus audklus, kurie savo rūšimi ir tvirtumu neužsileidžia geriausiems užsienio audklams. Didelį pasirinkimą to viso Jūs rasite parodoje sa-lėje, firmos

Podarogifts, Inc.

220 Park Ave. South (kamp. 18-tos gat.),
New York 10003 Telefonas: 228-9547

Ten galite švenčių dovanoms užsakyti automobilius, motociklus, dviračius, radijo priimtuvus, šaldytuvus, siuvas, mašinas, laikrodžius ir daugelį kitokių prekių. Didžiulis pasirinkimas produktų, vyno, delikatesų švenčių stalui. Negaiškite laiko, užsakykite dabar. Aukšta kokybė ir skubus dovanų pristatymas giminėms ir namus garantuojamas.

Aplankykite mūsų parodinę salę ir pamatysite žavingo grožio, tvirtumo, puikiai ir išbaigta bei dailiai padarytus USSR gaminius.

Mes žinome, kad dėl ilgo ir tolimo išsiskyrimo Jūsų giminės vis vien Jums artimos ir brangios. Jūsų DOVANA per PODAROGIFTS, INC. jiems parodys, kad jų neužmiršote dabar ir neužmiršite ateity.

Atsiminkite, kad tik firma PODAROGIFTS, INC. yra vienintelė Vnešposyltorgo atstovas priimti užsakymus dovanoms.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET
Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS IVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

4½% 5%
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDU MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO KASAITAS. Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po ¼% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 P.P. Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

Petkus
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TEYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TEYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ Public 7-1218
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6072
PETRAS BIELIONAS LAfayette 3-3572
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS Yards 7-3401
3397 LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS Yards 7-1911
3354 S. HALSTED STREET Tel. Yards 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS Yards 4-2228
10821 S MICHIGAN AVE. Tel. Commodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN Yards 7-1139 — 1139
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-1139 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1013

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

KILNUS PASIŠVENTĖLIŲ DARBAS VARGO LAUKE

Lietuvos Dukterų draugijos valdyba spalio 22 d. posėdžiavo ponų Briedžių namuose. Posėdyje taip pat dalyvavo koncerto - baltiaus rengimo komisijų narės.

Draugijos pirmininkė E. Kučiūnienė pasidžiaugė koncerto - baltiaus pasisekimu ir pabrėžė, kad tik glaudus visos draugijos narių bendradarbiavimas gali duoti tokių gerų vaisių.

Nuoširdžiai dėkodama visoms narėms už bendradarbiavimą, pirmininkė išreiškė ypatingą padėką koncerto - baltiaus rengimo komisijų vadovėms ir draugijos mecenatams.

Posėdyje buvo plačiai nagrinėjamos šelpiamųjų problemos ir sunkumai, susiję su šelpimo darbu. Beveik nėra dienos, kad kas nors iš draugiją nesikreiptų su koku nors prašymu, o kiek išgalės leidžia, draugija stengiasi tuos prašymus patenkinti. Šelpiami yra jauni, seni ir pusamžiai žmonės. Vargas, lyg koks ruletės mėgėjas, pasuka savo ratą ir čiumpa žmogų, prie kurio jo ratas sustoja.

A. Rimienė ir E. Rožėnienė sutiko prižiūrėti šalpos darbą, priimdamos šalpos vadovų pareigas. Jų tikslas yra suorganizuoti glaudesnį šalpos darbą, pakviečiant kiekvienam šelpiamajam tiesioginę globėją.

A. Rimienė ir E. Rožėnienė yra ypač pasižymėjusios geruose darbuose nuo pat draugijos įsikūrimo laikų. A. Rimienė išrūpino daugeliui nepajėgumo bei senatvės pašalpas. E. Rožėnienė aukoja daug laiko ligonių bei neturtėlių lankymui, nuveždama jiems asmeniškai maisto, rūbų, pinigų bei šiltą paguodos žodį.

A. Rimienė papasakojo apie įvairius sunkumus, su kuriais ji susiduria, besirūpindama pašalpomis.

Vargas, kai žmogus pasirošęs laidotuviams

Pavyzdžiui, vienas senelis neturi absoliučiai iš ko gyventi, tačiau miestas neduoda jam pašalpos, kadangi asmui turi savo laidotuviams pasidėjęs pinigų. Jokių būdų ji negali tą senuką įtikinti, kad jis pavestų tą užšaldytą laidotuviams sumą laidotuvių direktoriui arba kitam

patikimam žmogui, kuris su tais pinigais jį tinkamai palaidotų. Su kūdikiška ir liguista baime šitas senukas tų pinigų, kuriuos jis šiaip taip susitapė savo pomirtinei kelionei, niekam nenori patikėti, o tuo tarpu, dabar būdamas dar gyvas, neturi iš ko gyventi.

Tokių ir panašių atsitikimų yra ne vienas. Šalpos darbas yra labai nedėkingas. Retai šelpiamieji bendradarbiauja su norinčiais jiems padėti draugija. Draugija vadovaujasi vien tik žmoniškumo jausmais ir šelpiamajame mato tik gyvą žmogų, kuriam reikalinga pagalba. Draugija nesidomi jo praeitimi ir neteisia nelaimingojo. Taipogi nekreipia dėmesio į jo būdo ypatybes. Draugija visur mato vien tik žmogų, kuris šiandien dar gyvas ir kuriam šiandien reikia maisto, rūbų, pinigų ar kitokios artimo globos.

Toliau buvo skaitomi laišukai. Nuoširdus Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininko J. Jasiūčio sveikinimas padarė susirinkusioms malonų įspūdį. Taip pat buvo perskaitytas laiškas draugijai iš buvusios draugijos pirmininkės B. Dikienės.

Balfo atsisaukimas į Lietuvos Dukterų dr-ją, prašant stoti į rinkėjų eiles vėlavus metu, priimtas teigiamai. Reikia pažymėti, kad Lietuvos Dukterų dr-ją glaudžiai bendradarbiauja su Balfu, remdama jo veiklą užsieniuose, o Balfas ypatingais atsitikimais suteikia vietinę finansinę paramą ten, kur Lietuvos Dukterų dr-jos iždas yra per silpnas išlaidoms padengti.

Draugijos kapelionas kun. dr. F. Gureckas perskaitė laišką, gautą iš Springfieldo, kuriuo sveikinamas draugijos darbo išvėrimingumas bei ryžtingumas. Tame laiške draugija pavadinta "Lithuanian Daughters of America" — Amerikos dukros lietuvės. Tai buvo paprasta klaida, tačiau skamba labai šilčiau. Atrodo, kad draugijai yra skiriama tam tikra vieta JAV-se ir ji lyg atlieka dalį tos labdaringos misijos, atliekamos JAV-bių plačiame pasaulyje.

Posėdis buvo užbaigtas kavute ir bendru nuomonių pasidalinimu.

O. D.

Irena Paceviciūtė

Autoportretas

Romos Moderniojo meno muziejus (Palazzo Braschi)

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ Lietuvaitės JAV kraujo bankų sąjungos metiniame suvažiavime. Dvi čekagietės — sesuo M. Teresė, SSC, Šv. Kryžiaus ligoninės laboratorijos viršininkė, ir Ona Daukšienė, Englewoodo ligoninės kraujo banko vedėja, dalyvavo minime suvažiavime, kuris įvyko rugsėjo 14 d. Americana viešbutyje Miami Beach, Fla.

Sesuo Teresė buvo pagerbta pakvietimu sukalbėti invokaciją sąjungos metinio banketo metu. Po suvažiavimo seselė Teresė ir O. Daukšienė lankė "Dade" laboratorijos kursus Miami, Floridoje. Ten jos abi gilino savo žinias apie žmogaus kraujo grupes bei kraujo transfuzijas. Šiems kursams lankyti joms buvo skirtos stipendijos iš Cooperative Blood Replacement Plan.

★ Marija Kriaučiūnienė ir Elena Kučiūnienė, Lietuvių Moterų klubų federacijos Chicago klubo pirmininkė ir vicepirmininkė, suruošė tautodailės parodėlę amerikiečių "The World on Parade" parodoje YWCA, 1001 N. Dearborn. Per ketvirtą septynių parodą buvo stebima įvairių tautų lankytojų. Iš viso dalyvavo 48 tautos. Atsilankė ir klubo garbės narė Juzė Daužvardienė. Parodėlėje, kuri susilaukė labai didelio žiūrovų dėmesio, buvo išstatyta: audiniai, tautiški rūbai, gintaras, juostos, medžio drožiniai, šiaudinukai, taut. rūbai, lėlės, margučiai ir kit.

★ L. D. K. Birutės dr-ją šiandien rengia savo šaunų balių

Western Ballroom salėje 8 val. vak. Programoje dainuos buv. Chicagoje išrinkta Lietuvos gražuolė "Miss Lithuania" solistė Genė Antanaitytė-Ugianskienė. Ji pati yra karininko žmona — aviacijos kapitono Romo Ugianskio. Akomponuoja jaunasis muzikas M. Motekaitis. Pagirtinos birutininkės, kurios, nesivaikydamos svetimbių, pirmosios pravedė gražiausio taut. rūbo parodą bei apdovanojimą, o dabar suranla ir nepamiršta mūsų jaunųjų meninių jėgų. Jaunimas visose srityse: mene, moksle, kultūrinėje bei visuomeninėje veikloje turėtų būti skatinamas bei traukiamas lietuviškon veiklon.

★ Birutė Balčiauskaitė dalyvavo 28 tautų paradoje. Carson Pirie Scott & Co., didžiulė kompanija, surengė savo "Import Days" progą parodą Chicago vidurmiestyje. Buvo pakviestos 27 tautos. Kompanijoje dirbančių lietuvių rūpesčiu, ypač vienos Lietuvos Dukterų dr-jos narės pastangomis, pakvietimas buvo išrūpintas ir Lietuvai, nors ji ir negali tarp laisvųjų tautų savo importu pasigirti.

Lietuvos Dukterų dr-jos sumanios pirm. E. Kučiūnienės pastangomis buvo surasta ir lietuvių — stud. B. Balčiauskaitė, tos pat dr-jos narės Birutės Briedienės dukterė.

★ Inžinierių žmonių klubas šiandien rengia tradicinį pobūvį inžinierių ir architektų šeimoms bei jų draugams. Gautas pelnas paprastai skiriamas "Technikos Žodžiui" ir kitiems lietuviškiems bei šalpos reikalingams. Energingoji klubo valdyba susirinkimus praveda labai įdomiai, pakviesdamos pa-

Yra baisu, vien pagalvoti apie moteris kuniges

Prasidėjusios kalbos apie "moteris kuniges" privertė vieną katalikų kunigą "sudrebėti".

O jau mintis apie "moteris - vyskupas" jį "baimina".

Prel. Charles Owen Rice pareiškė savo mintis spaudoje — "Pittsburgh Catholic". Jo mintis perspausdino "The New World".

— Moteris kunigės! Tat reikėtų ir moteris vyskupas! — jis rašė. Tai daugiau galios, negu kad geroji moteris norėtų, negu normaliai silpna moteris turėtų gauti.

"Moteris vyskupės visados pyktųsi tarpusavy", rašė toliau prelatas — žurnalistas, "nes jos visados atvyktų visiškai vie-

Daug įvairių prietarų būna visur ir visada, ypač necivilizuotuos kraštuose. Kaip žinoma, Afrikos vidury yra didžiausia pasaulio dykuma — Sachara. Todėl nemaža misionierių ir įvairių ekspedicijų žuvo nuo karšto tropikinio klimato, o taip pat nuo plėšrių žvėrių ir laukinių gyventojų.

Po paskutinio Pasaulinio karo atsiranda nemažai ir turistų, kurie domisi naujai pakylančiais kraštais, nepriklausomomis valstybėmis.

Paslaptingas ežeras

Patirta, kad Pietų Afrikoje yra vienas ežeras, vardu Fundudzi. Artimesnių vietovių gyventojai niekuomet nelanko šio ežero. Jie net nežino, kaip prie jo prieiti, bijodami apie jį net kalbėti. Jie girdėjo, jog vanduo šitame ežere yra užburts ir, jei kas panorės tame vandeny pamerkti savo kojas arba bent gurksnėlį jo išgerti, tuoj mirs.

Bet baltosios rasės mokslininkai netiki jokiam gėdinimui ir mėgsta viską patys patirti ir išaiškinti. Jeigu nepavyksta pirmam smalsuoliui, tuoj atsiranda

daug kiti. 1953 metais du anglai Alan Ellis ir Bill Klegton nuvažiavo apžiūrėti šio užburto ežero. Jie pasiėmė du tuščių butelių, kuriuos pripildė vandeniu iš to užburto ežero, ir butelius stipriai uždarė kamščiu, pasiėmė juos su savim. Kartu jie stebėjo to ežero vandens spalvą, kuri buvo tamsi kaip rašalas, nemalonus kvapo, bet to — ežere dar buvo pilna krodilų.

Po kiek laiko jiems buvo įdomu pažiūrėti, kaip vanduo atrodė buteliuose. Ir buvo nepaprastai nustebinti. Buteliuose nerado nė lašelio vandens. Nors kamščiai buvo savo vietose, bet vanduo išgaravo. Vienas smalsuolių norėjo grįžti ir vėl pripildyti butelius, bet kitas jau užsikrėtė burto baime.

Tais pačiais metais nuvažiavo kita pora — vienas profesorius Bernsaid su savo asistentu William Turerom. Jie pasiėmė su savim įvairių rūšių indų ir visus pripildė anuo vandeniu, stipriai ir rūpestingai visus užkimšdami. Profesorius net įkišo savo pirštą į ežerą ir aplaizė jį, vanduo turėjo tikrai baurų skonį. Po to jie kiek atsitolino nuo ežero, pasilikdami lauke nakvoti. Naktį jie išgirdo, lyg šampano butelis būtų atidaromas. Tada jie apžiūrėjo visus savo indus, nė vienas nebuvo atidarytas, bet juose jau nebuvo nė lašelio vandens. Jie tuoj grįžo prie ežero, vėl pripildė visus indus, bet rezultatas buvo tas pats, vanduo vėl išgaravo. Profesorius greit susirgo vidurių uždegimu ir mirė be sąmonės.

Keistos nelaimės Afrikoje

1954 metais viena medžiotojų grupė netikėtai prisitartin prie to ežero ir vienas medžiotojui užėjo noras užmušti ten bent vieną krokodilą. Jis atėjo prie kranto ir jo draugai matė, kaip jis leido vieną kulka po kitos, bet nė sykio nepataikė į krokodilus. Staiga jis kažkuo susidomėjo ir nustojo šaudyti, o tuo metu užpakaly jo pasirodė didelis krokodilas. Jo draugai pradėjo rėkti, norėdami jį perspėti, ir ėmė patys šaudyti į krokodilą. Bet anas medžiotojas stovėjo kaip apstulęs, net neatsigręždamas, kol buvo krokodilo sudraskytas.

Tada jie atsiminė dar pasakojimą apie du brolius. Tai įvyko 1947 m. Du broliai ūkininkai panorėjo įrodyti, kad nereikia tikėti prietarais ir, pasiėmę su savim laivelį, nuėjo prie ežero. Vienas jų atsisėdo į laivelį ir nuaplaukė į ežero vidurį. Staiga laivelis sustojo, kaip prikalts vietoje, ir per trumpą laiką pasinėrė su žmogumi į vandenį. Atrodė, lyg kažin kas jį traukė apačion. Jo brolis, šios nelaimės liudininkas, grįžo pusiau pamišęs.

Šiandien mokslininkai galvoja, kad reikia suruošti rimtą ekspediciją šiam ežerui ištirti, kad būtų išaiškinta, kas čia vyksta.

★ Aktorė Alė Keželenė, kap. A. Balėšio dukterė, praves programą birutininkių baliuje šį vakarą.

nes rezultatai gali būti labai naudingi mokslui.

Burtai

Senais laikais, kai nebuvo gydytojų, ligonius gydė burtininkai. Vienam ligoniui jie duodavo išgerti kokio nors karšto skystimo, kitam liepdavo pakramtyti tam tikro augalo šaknų, tuo metu sakydami tam tikrą burtažodį. Ir dažnai ligoniai pasveikdavo. Ypač išgydavo tie, kurie tikėjo tiems burtams ir mokėjo save įtikinti, kad jie sveiksta. Valia ir energija visada padeda nugalėti priešą ir sulaukti pasisekimo.

Hipnotizmas

Panašiam ligoniui ateina dabar ir pagalba hipnotizmas. Tiesa, hipnozė atsirado dar XVIII amžiuje. Pirmas hipnozės mokslininkas buvo Franz Mesmer Austrijoje, kuris studijavo mediciną ir teologiją, įsitikindamas savo "jėga", kaip jis ją pavadino "gyvulio magnetizmas", su kuria jis išgelbėjo daug nepagydomų ligonių. Bet po kelių skandalų dėl nepavykusių eksperimentų jis buvo ištremtas iš Austrijos, o Prancūzijoje jam net buvo uždrausta praktikuoti kaip gydytojui.

Atrodo, kad su juo turėjo išnykti ir šis mokslas — "gyvulio magnetizmas". Bet atsirado nemaža pasekėjų, pakeičiant tik jo vardą ir vadinant jį hipnoze. Dabar hipnozė jau pripažįstama kaip legali medicinos priemonė. Ja naudojamos operacijos metu, mažinant gimdančių moterų skausmus, o ypač ligoniams, mirštantiesiems nuo vėžio ligos. Prie morfijsu tokiu atveju kūnas greit pripranta, ir reikia nuolat didinti jo dozę. Todėl dabar morfijsu čia pakeičia hipnozė.

Kolumbijos universitetas įvedė net privalomą hipnozės mokslą studentams, kurie studijuoja mediciną. Didžiausias specialistas hipnozės yra Kolumbijos universiteto profesorius - psichiatras Herbert Spiegel. Bet ir jis reikalauja būti atsargiam su hipnoze. Užmigdyti gali beveik kiekvienas, nėra sunku greitai to išmokyti, liepdamas pacientui, kol jis užmigs pakartotinai skaityti iki trijų arba žiūrėti neatsitraukus į vieną nurodytą tašką, bet nelengva prižadinti iš hipnozės transo.

Prof. Spiegel pasakoja, kad jis buvo pakviestas prie nelaimingos moterėlės, kurią tik vienas sugebėjo užmigdyti, bet užmiršo kaip, ar nebesugebėjo jos prižadinti. Ji labai kentėjo, kol dr. Spiegel iš naujo ją užmigdė, kad galėtų normaliais metodais ją prikalts. Kaip sako šis specialistas, kai lazda turi du galus, taip ir hipnozė gali vieną išgelbėti, o kitą į karstą nuvaryti. Dėl to dabartiniai psichiatrai naudoja hipnotizmą labai atsargiai ir tik specialiuos atve-
juos.

Elizabeth Arden kūryba. Elizabeth Arden kūrėjas Pablo išėjo į viešumą su nauja technika, kreipdamas dėmesį į akis. Tik nežinia, kas labiau stebina, — ar akys, ar plaukai?

Lietuvaitės JAV kraujo bankų sąjungos metiniame suvažiavime. Nuotraukoje "Dade" laboratorijos kurso dalyviai iš įvairių Amerikos valstybių. Antroje eilėje — Ona Daukšienė, o ketvirta — seselė Teresė. Viduryje antros eilės stovi dr. Griffiths, "Dade" laboratorijų vyriausiasis direktorius.